Årsrapport 2019

St. Olavs Vold . *Foto: Kjartan Abel Nilsen*

ØSTFOLD MUSEENE

Borgarsyssel Museum • Storedal kultursenter • Kystmuseet Hvaler • Haldenvassdragets Kanalmuseum
Halden historiske Samlinger • Fredrikstad Museum • Folkenborg Museum • Moss by- og industrimuseum
Museumstjenesten • Østfold fylkes billedarkiv

ÅRSRAPPORT 2019

1. FORORD 4

2. STRATEGI- OG MÅLOPPNÅELSE 6
VISJON, VERDIER OG MÅL 6
HOLDE FOKUS PÅ KJERNEOPPGAVER 6
SIKRE HELHET OG BÆREKRAFT OG TYDELIGGJØRE VIRKSOMHETEN INTERNT OG EKSTERNT 6
UTVIDE PERSPEKTIVET 7
SØKE SAMARBEIDSPARTNERE 7

3. SAMLINGSFORVALTNING 10
ØSTFOLDMUSEENES SAMLINGSARBEID 10
AVDELINGENES SAMLINGS OG FORVALTNINGSARBEID 10

4. FORSKNING I ØSTFOLDMUSEENE 17
KOMPETANSEBYGGING OG NETTVERKSARBEID 17
TRYKKSAKER / PUBLIKASJONER / ARTIKLER 18

5. FORMIDLING 20
MÅL 20
KOMPETANSE OG REKRUTTERING 20
BARNAS MUSEUMSSTAFETT 2019 20
NYE UTSTILLINGER 20
SKOLETILBUD / SAMARBEID MED DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN 24
ANDRE FORMIDLINGSTILTAK 26
IMMATERIELL KULTURARV 28
MANGFOLD OG INTEGRERING 28
FRIVILLIGHET I ØSTFOLDMUSEENE 31

6. FORRETNINGSPLAN, FELLESTJENESTER OG ADMINISTRASJON 32
FORRETNINGSPLAN, MÅL OG TILTAK 32
BESØKSTALL 2019 32
MARKEDSFØRINGSARBEID 35

7. NETTVERKSARBEID 38
NASJONALE OG NORDISKE NETTVERK 38
ANDRE NETTVERK 38

8. STOREDAL KULTURSENTER 40

9. ORGANISASJONEN 41
ØSTFOLDMUSEENES ADMINISTRASJON 41
STYREMEDLEMMER 2019 41
STYRETS ARBEID 41
EIERFORUM 42
LEDERGRUPPA 42
ØSTFOLDMUSEENES HMS-ARBEID 42

10. VEDLEGG 44
ARRANGEMENTER 45
UTFØRTE ARBEIDER, DRIFTSAVDELINGEN 55
KOMPETANSEHEVENDE TILTAK 56
REGNSKAP 2019 58

1. FORORD

2019 var året da Østfoldmuseene ble nominert til Norges museumsforbunds gjeve pris «Årets Museum». Vi ble slått på målstreken av Oslo museum, men nominasjonen ga oss inspirasjon og styrket tro på at ØM går i riktig retning. Det var stas å få så mye god omtale og kunne måle oss med de aller beste.

101 590 besøkende til museet i 2019 sier vi oss også godt fornøyde med. Vi har nådd våre budsjettmål med god margin. Værgudene har vært mer på vår side i 2019 enn i 2018, men vi tror også at det har hatt effekt at vi har jobbet med god programmering gjennom hele året. Vi har også lagt enda mer arbeid i de store sesongarrangementene våre og vist nye måter å bruke arenaene på.

2019 har vært preget av igangsetting av store utviklingsprosjekter som i årene som kommer vil gi nye relevante museumsopplevelser:

• Gjennom bidrag fra Sarpsborg kommune jobbes det med levendegjøring av Snekkenes og ny jubileumsutstilling i forbindelse med Borgarsyssel Museums 100-års jubileum i 2021. Østfoldmuseene ønsker å bli en viktig aktør på pilegrimsleden gjennom hele vårt område, og Sarpsborg kommune ser gjerne av Borgarsyssel blir et nav. Staten har gått foran og bevilget penger til rehabilitering av St Olavs Vold, og Sarpsborg kommune og eierstyret på Borgarsyssel bidrar til å sikre bygget mens vi venter på medfinansiering fra kommunen og Viken fylkeskommune. Målet er å kunne fortelle Østfolds unike gründer- og arbeidslivshistorie, og inspirere ungdom i deres viktige livsvalg.

• Moss Ættehistorielag gav oss i 2019 midler til å utrede Konvensjonsgården som arena for Østfoldmuseene. Spørsmålet er om det er «liv laga» å drive museum på begge sider av Mossefossen, med Østfoldmuseene stående som eier av Konvensjonsgården. Samarbeidet med Moss kommune skal uansett gi oss en helt ny og større basisutstilling i lokalene i Møllebyen som er planlagt ferdig i 2022. 2019 har også vært preget av det kommende byjubileet, som i skrivende stund er godt i gang med Moss by- og industrimuseum som en synlig aktør.

• Grinistiftelsen gjør utviklingsarbeidet på Folkenborg museum mulig, og arenaen har ambisjoner om å bli et viktig møtested for hele den nye Indre Østfold kommune. Takket være midler fra stiftelsen, er det i 2019 igangsatt et prosjekt for å synliggjøre Folkenborg som museum gjennom skilting og merking. Stiftelsen har også gitt oss penger til restaurering av tapetet i ett av rommene i Narvestadbygningen. Dette har gitt oss synlighet i beste sendetid på NRK Østfold, men viktigst av alt gir dette oss en mulighet fremover til å vise publikum hvor viktig og nøysomt samlingsarbeidet kan være. Rommet skal brukes aktivt i formidlingen fremover med dette for øyet.

• Gjennom en stor privat gave fra Inge Steenslands Stiftelse åpnes det nå for at Krigshistorien kan fortelles gjennom en ny Polar Bear-utstilling i Tøihuset. Gjennom vårt undertema Faner og flagg, som er nedfelt i vår strategiske plan 2017 – 2027, kan vi aktualisere steder, personer og hendelser under 2. verdenskrig i hele Østfold, men også trekke linjer til dagsaktuelle konflikter som truer demokrati og fred.

• Det ser nå lyst ut for et fremtidig formidlingsbygg med tjenlige publikumsfasiliteter i Fayegården. Der slår Halden kommune og viktige private aktører seg sammen for å realisere prosjektet, og sammen legger de grunnen for moderne og fremoverlent museumsformidling i byen.

• Østfold fylkeskommune kom med en hyggelig avskjedsgave i form av forprosjektmidler til Fløtningens fartøy på Kanalmuseet og utviklingsprosjekt i hagen på Rød herregård – alt for at Østfoldmuseene skal kunne vise Haldenvassdragets viktige betydning – både historisk og i vår egen samtid.

Gaver og prosjektmidler er avgjørende for museumsutviklingen, nå og i fremtiden. At vi har fått midler i 2019 tror vi skyldes gode søknader, gode grunner til å støtte oss, og ikke minst godt faglig arbeid i Østfoldmuseene, som det blir lagt merke til. Men vi er også sikre på at den drahjelpen vi får fra våre mange støttespillere, fra våre lokalpolitikere, frivillige og ikke minst våre engasjerte eierstyrer, er viktig og ofte avgjørende i denne sammenheng. Uten lokal forankring lykkes vi ikke, og i 2020 intensiveres

dialogen gjennom egne seminarer hvor eiere, fagfolk, politikere og administrativ ledelse sammen legger strategi for best mulig museumsutvikling lokalt.

I Viken tar Østfoldmuseene sikte på å bli en viktig aktør sammen med våre museumskollegaer. I 2019 fikk vi en felles styreuttalelse hvor Østfoldmuseene, Museene i Akershus (MiA), Buskerudmuseet og Norsk bergverksmuseum oppfordrer museene til å jobbe for utvikling av sektoren i Viken og finne frem til formålstjenlig samarbeid. Et slikt samarbeid blir viktig når vi skal løse store utfordringer, og Viken fylkeskommune må for eksempel bidra til fullfinansiering av det nye fellesmagasinet Nye veveri.

Det enorme løftet de ansatte har gjort for å tømme Øvre magasin på Fredriksten festning i 2019 er historisk, og gir oss en mye bedre oversikt over samlingene. Ikke minst er det viktig for å kunne drive samlingsutvikling hvor vi kan ivareta vårt ansvar for også å dokumentere vår egen samtid. Fremtidens museum er museum utviklet for, og i samarbeid med, publikum. Sosiale medier og digitalisering av samlingene åpner for en delingskultur og medvirkning fordi museet kan bli en del av hverdagen til folk. Vi fikk nye nettsider i 2019, hvor arenaene og samlingene har blitt mer synlige. Museets e-kulturplattform skreddersys av sektoren selv, og Østfoldmuseene ønsker å være en aktiv eier og medutvikler av MuseumsIT og KulturIT.

Også forskningen på museet skjer sammen med publikum, og det knyttes nye bånd til UH-sektoren og til museumsnettverkene. Flere ansatte får tilført viktig kompetanse og erfaring, og vi begynner å se resultater i form av publikasjoner, utstillinger og ny kunnskap som endrer også vår metodikk og vår oppfatning av vår samfunnsrolle. Og akkurat samfunnsrollen utvikles i 2020 gjennom midlene vi fikk fra staten i 2019. Prosjektet har fått tittelen «Samfunnskontakt», og dere kan regne med å bli kontaktet.

Hege Hauge Tofte
Direktør

2. STRATEGI- OG MÅLOPPNÅELSE

Visjon, verdier og mål

Østfoldmuseenes visjon er Vi fornyer og forundrer, og våre verdier er Begeistring, Involvering og Kvalitet.
Vårt mål er å være en viktig samfunnsaktør som forsker, formidler og forvalter kulturhistorie i Østfold og verden rundt!
Østfoldmuseene jobber etter gjeldende strategiplan med tilhørende delplaner for forskning, formidling og forvaltning. Det tematiske arbeidet er spisset frem mot 2027 ved at «arbeid» er valgt som et samlende, overordnet tema. Det er utarbeidet fem satsningsområder rundt hovedtemaet. Disse er: «Vann som ressurs», «Bak faner og flagg», «Vårt daglige brød», «Endringer i landskap og arbeidsliv» og «Barn i tiden».

PLANEN HAR FIRE STRATEGIER FOR Å NÅ MÅLET:
1. Holde fokus på kjerneoppgaver
2. Sikre helhet og bærekraft og tydeliggjøre virksomheten intern og ekstern
3. Utvide perspektivet
4. Søke samarbeidspartnere

Holde fokus på kjerneoppgaver

Østfoldmuseenes tre kjerneområder er forvaltning, forskning og formidling. Samlingsforvaltning skal ha formidling og forskning som mål, og formidling og forskning skal baseres på samlingsforvaltning.

Gjennom 2019 har Østfoldmuseene jobbet videre med å styrke sammenhengen mellom kjerneområdene ved å spisse temaet mot arbeid, knytte formidlingstilbudet mer systematisk opp mot samlingsarbeidet og prioritere arbeid med samlingene som er relevant for formidling og planlagt forskning.

Utført i 2019:
• Vi har lansert nye nettsider som vektlegger fag- og fordypningsartikler som knyttes direkte opp mot samlingene i Digitalt museum.
• Vi har tatt i bruk nye moduler i vår digitale infrastruktur hvor fagsystemer snakker tett sammen og stimulerer ansatte til helhetlig digital tenkning i museene og i arbeidsprosesser på tvers av faggrupper. Østfoldmuseene har blitt medeier i KulturIT og vil prioritere utvikling av museenes felles e-kulturplattform for å sikre skreddersydde løsninger for sektoren.
• Vi har videreført ordningen med lederforum hvor fellestjenestene, fagkoordinatorene og ledergruppa møtes hver måned for å holde hverandre oppdaterte og justere arbeidet.
• De tre fagkoordinatorene samordner sine aktiviteter og er ledergruppens viktigste rådgivere for å ivareta helhet og leve opp til strategien og fagplanene.
• Store fellesprosjekt hvor alle gjenstander fra Øvre magasin er gjennomgått og tømt har gitt oss orden og oversikt som er uvurderlig i vårt utviklingsarbeid, og de vil bli tilgjengeliggjort for publikum på Digitalt museum med det første.
• Museet har fullført første byggetrinn på nytt fellesmagasin i Nye veveri i Tistedalen, og nå intensiveres arbeidet med å finne fullfinansiering til statens bidrag på 9 millioner kroner fra 2018. Et ferdigstilt fellesmagasin vil danne grunnlag for bærekraftig samlingsforvaltning og samlingsutvikling – også sammen med våre kollegaer i Viken.
• Det er jobbet systematisk med søknadsskriving og nettverksbygging for å fremme forskning i museet. Østfoldmuseene har videreført ordningen med å tilby sine medarbeidere med forskningskompetanse videreutdanningen Vitenskapelig publisering for museumsansatte. Høsten 2019 fullførte to medarbeidere kurset MUSE620 ved Universitet i Bergen. Flere ansatte skal bidra med vitenskapelige artikler til prosjekter i regi av de nasjonale museumsnettverkene.
• Konseptutvikling og langsiktig planlegging for å utvikle bærekraftige arenaer har hatt høy prioritet, og i 2019 fikk vi full uttelling for mange års hardt arbeid med St Olavs Vold i form av en statlig bevilgning på 11, 8 millioner kroner. Arbeidet med å finne 23,6 millioner kroner lokalt og regionalt pågår for å få fullfinansiert prosjektet.
• Det jobbes med å realisere prosjektet «Involvering gjennom digitalisering». Prosjektet tar sikte på å utvikle metoder og systematikk for digitalisering av samlingene og samtidig kunne tilby tilrettelagte arbeidsplasser for mennesker med behov for arbeidstrening og praksis.
• Museet har gjennomført sikringstiltak på Folkenborg museum og Nye veveri.

Sikre helhet og bærekraft og tydeliggjøre virksomheten internt og eksternt

De neste ti årene skal Østfoldmuseenes

prosjekter ha tema «Arbeid i Østfold» som fellesnevner. Østfoldmuseene har en klar rolle å spille i et fylke med store utfordringer knyttet til arbeidsledighet, lavt utdanningsnivå og høy grad av drop-out fra videregående skole. Sammen med nye samarbeidspartnere vil Østfoldmuseene bidra til en samfunnsutvikling tuftet på industri- og gründerhistorien i regionen. Vi vil bidra til å fremheve arbeidets historie i fylket ved å belyse arbeidslivs- og sosialhistorie på en måte som kjennes relevant for dagens unge når de skal bygge framtida. Ved å gi slik kulturell kompetanse til mange, og engasjere bredere, kan vi motivere og motvirke utenforskap. Slik ønsker museet å bidra til integrering og bedre folkehelse.

Utført i 2019:
• Museet fikk i 2019 på plass en egen redaksjon for arbeidet med kommunikasjon og historieformidling på nett og i sosiale medier – et arbeid som også vil kunne påvirke programmeringen i Østfoldmuseene på sikt og gi museet en tydelig stemme.
• Fyldige halvårsprogrammer med stor lokal distribusjon har blitt prioritert og vil videreføres.
• Museet tar nå en tydeligere samfunnsrolle med tanke på felles identitet, folkehelse og i arbeidet med integrering og mot utenforskap. Utviklingen inviterer til en presisering i strategien i året som kommer.
• I 2019 fikk vi på plass en avtale om styrking av dialogen med eierstyrene. Ny møtestruktur skal også tydeliggjøre eierforums viktige rolle. Tiltaket er et ledd i forankringsarbeidet lokalt og regionalt.
• Dialogen med administrativ og politisk ledelse lokalt og regionalt er styrket gjennom innspillsprosessene i forbindelse med opprettelse av Viken, arbeidet med ny museumsmelding og forarbeide til en kommende museumslov.
• Kompetanse- og nettverksbyggingen er intensivert gjennom bedre koordinasjon og kontroll med ressursene, og ledergruppen har fordelt viktige ansvarsområder mellom seg.
• Østfoldmuseene har i 2019 sett gode resultater av arbeidet i henhold til gjeldende forretningsplan. Særlig viktig er de tilførte eksterne prosjektmidlene.
• Alle avtaler med eksterne leverandører blir vurdert og justert for å optimalisere ressursene.
• Eget program for strømsparing på alle arenaer er innført, og investeringsbehov skal kartlegges i 2020.

Utvide perspektivet

Prosjekter i Østfoldmuseene berører alle kjerneområdene, utvider perspektivet utover regionale og nasjonale grenser, fokuserer på dagsaktuelle problemstillinger og gjenspeiler det kulturelle og sosiale mangfoldet Østfold i verden - Verden i Østfold.

Utført i 2019:
• Museet har jobbet aktivt med forskning i et nordisk forskningsprosjekt om deltidsarbeid gjennom Nettverket for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie.
• Østfoldmuseene deltok på studiereise til Brüssel sammen med Museene i Akershus i regi av Østfold fylkes internasjonale avdeling, og dette resulterte i en Creative Europe-søknad sammen med en rekke andre aktører, deriblant KulturIT, HiØ og IFE. Prosjektet nådde svært høyt opp i konkurransen, men når det ikke lyktes å få midler, jobbes det med å finne nye veier for å finansiere en formidlingsplattform for Virtuelle museumsopplevelser nasjonalt og internasjonalt.
• Østfoldmuseene leder det nasjonale Herregårdsnettverket som forsker på den norske og europeiske herregårdskulturen og formidlingen av den.
• Museet har ansatt en prosjektleder for å ivareta vårt arbeid inn i forskningsprosjekt om Museenes kunnskapstopografi: Kollektiv kunnskapsproduksjon som museumsfornyelse med Teknisk museum i Oslo og Tekniska museet i Stockholm,

St. Olavs Vold . *Foto: Kjartan Abel Nilsen*

Riksantikvarieämbetet i Sverige, Høyskolen i Østfold og Malmö museer.
• Museet har arbeidet politisk med å klargjøre mulig fremtidig museumsdrift i Halden, og det kan se ut som om der er politisk vilje til å bidra til realisering av Fayegården – et prosjekt som vil åpne for et bymuseum og skape en arena for et moderne utadrettet, inviterende og involverende museum.
• Museet har i 2019 fått midler til et mulighetsstudium i Moss for å se på muligheten for å kunne drive og tilgjengeliggjøre Konvensjonsgården for publikum. Anlegget med en leilighet på Verket vil kunne danne grunnlaget for et viktig nasjonalt tilskudd i museumsformidlingen.

Søke samarbeidspartnere

Lokale frivillige er en stor ressurs og kunnskapsbase for museene. Regionen har store kulturinstitusjoner- og produsenter samt et næringsliv som museene bør samarbeide tett med. Dette er viktig for å øke verdien av de kulturarenaene museet forvalter og å øke egeninntjeningen.
Østfoldmuseene er gjenstand for en økende interesse både lokalt og regionalt. Gjennom tydeligere felles tematisk profil har museet styrket grunnlaget for å utvikle samfunnsrollen.
Utført i 2019:
• Museet fikk sammen med Museene i Akershus, Buskerudmuseet og Norsk bergverksmuseum på plass en felles styreuttalelse som skal legge grunnlag for å finne frem til gode samarbeid på tvers i Viken på viktige utviklingsfelt – både innen publikumsutvikling, forskning og forvaltning.
• Det har blitt jobbet aktivt for å oppfylle intensjonsavtalen med HiØ om forsknings- og forskningsforberedende samarbeid, og direktør sitter fast som observatør i FOU-utvalget i HiØ.
• Det har blitt tatt initiativ til en samarbeidsavtale med MNBU (Norges natur- og biovitenskaplige universitet) på Ås, og to masterstudenter har bidratt med ny kunnskap om klima og energiforbruk i Snekkenes på Borgarsyssel.
• Det er inngått fornyet avtale med TeamKraft om opplevelsestilbudet «Flukten fra Folkenborg» på Folkenborg museum.
• I forbindelse med søknad til forprosjektering «Fløtningens Fartøy», har vi samlet nettverk av offentlige og frivillige som vil være arbeidsgruppe og faggruppe, herunder: D/S Stiftelsen Engebret Soot, Kanalmuseets venneforening, Norsk forening for fartøyvern og Regionalparken Haldenkanalen.
• I 2019 fikk vi på plass en generøs intensjonsavtale med Inge Stenslands stiftelse om finansiering av utstillinger i utvidede lokaler i Tøihuset om Polar bear-aksjonen, samt midler til fremtidig drift i 40 år.
• I 2019 fikk vi på plass en prosjektleder som i 2020 skal se på hvordan museets samfunnsrolle om å motarbeide utenforskap bedre kan kommuniseres og forankres i vårt samarbeid med UH-sektoren, i frivilligheten og samfunnet lokalt.
• I løpet av 2019 har teateret blitt leid ut 66 dager og til 23 ulike aktører. Disse har bidratt med ulike kulturelle innslag som teaterforestillinger, foredrag, seminarer, konserter, festivaldager og møtevirksomhet.
• St Olavs Vold, som vi fikk 11.8 millioner kroner fra staten til i 2019, er tenkt som en møteplass mellom museet, frivilligheten og lokalt næringsliv hvor målet er å kunne fortelle Østfolds unike gründer- og arbeidslivshistorie, inspirere ungdom i deres viktige livsvalg og styrke museets rolle i å bygge framtida sammen med lokale krefter.

Fra utstillingen Velkommen ombord på Kystmuseet Hvaler. *Foto: Gaute Jacobsen*

Lars Selbekk har skrevet barnebok om istidskrepsen Ørjan. Her fra boklanseringen. *Foto E. Svendsen*

Vinterferie på Borgarsyssel Museum; Lesestund i borgen. *Foto Line Kjølberg*

3. SAMLINGSFORVALTNING

HOVEDMÅL:

Å få oversikt, sporbarhet og tilfredsstillende magasinering av museenes samlinger. Dette innebærer også å legge opp til gode rutiner rundt nye inntak og avhending/destruksjon.

Østfoldmuseenes samlingsarbeid

Østfoldmuseene har til sammen 76 antikvariske bygninger/anlegg hvorav Kongsten fort er det største anlegget (se avsnitt om bygningskartlegging). Museet har 51 fartøy, ca. 4900 kunsthistoriske gjenstander, ca. 111.000 kulturhistoriske gjenstander og ca. 982.000 kulturhistoriske fotografier. Tilveksten til avdelingenes samlinger er i 2019 på 134 kulturhistoriske gjenstander, 1 kunsthistorisk gjenstand, 1684 fotografier, 56,87 hyllemeter privatarkiv, 300 minutter lydopptak, 14 trykksaker og 16 kart/tegninger.

Avhending fra samlingene

327 avhendinger fra samlingene ble gjort i 2019. Alle godkjent av respektive eierstyrer. De fleste avhendingene knytter seg til flyttingen fra Øvre Magasin i Halden og Borgarsyssel Museums tømming av lageret på Granada i Halden.

Fellesregistreringer 2019

Halden historiske Samlingers gjenstandsmagasin på Fredriksten Festning, Øvre Magasin, har blitt tømt i 2019. Gjenstandene er i all hovedsak flyttet til den ferdige delen av det nye fellesmagasinet Nye Veveri i Tistedalen. Arbeidet er utført av et stort team av ansatte fra hele Østfoldmuseene, og har pågått hele året. Dette er det største fellesprosjektet Østfoldmuseene har utført.

I løpet av prosjektet har vi identifisert gjenstander, revidert og oppdatert våre databaser, nummerert, merket, fotografert, pakket og flyttet totalt ca. 7000 gjenstander. 8000 gjenstandsbilder er klare til publisering på Digitalt Museum. For å illustrere omfanget av operasjonen omfatter arbeidet pakking og flytting av 285 pappesker og 436 paller kulturhistoriske gjenstander. Det er totalt lagt ned 1071,7 dagsverk, fordelt på 232 arbeidsdager og 23 mennesker. I tillegg er det jobbet 54,5 dagsverk på Nye Veveri og innleid flyttebyrå har deltatt i 21 dager. Gjenstander har i tillegg blitt varmebehandlet for å sikre mot spredning av skadedyr, og vi har fylt vårt mobile varmekammer 17 ganger.

Museets felles forvatningsteam flyttet alle Borgarsyssel Museums gjenstander fra leide lokaler på Granada i Halden. Ca. 500 gjenstander, fordelt på 130 paller, ble flyttet til Nye Veveri og Trollull. 30 gjenstander ble sanert og det samme ble ca. 1,5 m3 med bøker fra Borgarsyssels gamle bibliotek.

Videre er det gjennomført evakuering av gjenstander og privatarkiv fra arbeiderbrakka St. Olavs Vold på Borgarsyssel. Til sammen ble ca. 10.400 foto, 1500 gjenstander, 46 hyllemeter arkiv, 6 kasser BrM. trykk rengjort / gjennomgått og flyttet til nye lager.

En samling fra et tannlegekontor ble flyttet til Vollgata 8.
Fredrikstad Museum og ØFB har sortert, pakket, flyttet og magasinert ca. 250.000 foto evakuert fra Fredrikstad Museum, Isegran til billedarkivets magasiner i Gamlebygata 8. Prosjektet avsluttes i februar 2020.

Arbeid med foto- og gjenstandssamlingene i Primus og Digitalt Museum i 2019

Det ble nyregistrert 498 gjenstander i Primus, hvorav 117 med bilde. Det ble nyregistrert 925 fotografier i Primus, hvorav 550 med bilde. Ved utgangen av 2019 hadde Østfoldmuseenes avdelinger 5819 gjenstander, 22 billedkunstobjekter og 22.269 fotografier publisert i Digitalt Museum.

Trollull fellesmagasin og Museumstjenesten

Bemanningen på Trollull fellesmagasin består av magasinforvalter i 100 % stilling og fotograf i 60 % stilling. Staben i Museumstjenesten består av en gjenstandskonservator i 100 % stilling, som i 2019 var tilknyttet Trollull 50 % av tiden og Nye Veveri 50 % av tiden.

I løpet av året har det blitt flyttet inn gjenstander fra følgende avdelinger til Trollull fellesmagasin: Borgarsyssel Museum, Folkenborg museum, Halden historiske Samlinger og Moss by- og industrimuseum. I tillegg er det jobbet med revisjonsarbeid av allerede påbegynte innflyttinger fra Folkenborg museum og Borgarsyssel Museum.

Stab fra de to museene har hatt faste arbeidsdager på Trollull for å utføre dette revisjonsarbeidet.

Året har ellers vært preget av arbeid med å rydde og få oversikt over alt som befinner seg på fellesmagasinet og som ikke har fått fast plassering enda. Det har videre vært en del oppfølging på de tekniske anleggene, arbeid med IPM (Integrated Pest Management) både på Trollull og ved enkelte museumsavdelinger.

Ved utgangen av 2019 var det på Trollull registrert fast plassering av 5550 gjenstander mot 4 943 gjenstander i 2018. Det har blitt jobbet med etablering av et konserveringsverksted på Trollull fellesmagasin. Nå er selve rommet med nytt gulv, vegger og dører på plass.

Stab fra Trollull/Museumstjenesten har deltatt i arbeidet med NIKUs tapetprosjekt på Folkenborg Museum. Blant annet har stab sørget for formidling av prosjektet og fungert som museets konserveringsfaglige bistand inn i prosjektet.

Nye Veveri

På Nye veveri har 2.etasje blitt renovert, som ledd i delprosjekt A i oppbyggingen til moderne magasinplass for større gjenstander. Vinduer er ikke skiftet og klimaanlegg ikke koblet til i 2.etasje. WSP er leid inn for å lage en vindusrapport, og denne vil danne grunnlag for søknad til Halden kommune. Arealet i 2.etasje ble i 2019 tatt i bruk som magasin for gjenstander som er flyttet fra Granada og Øvre Magasin. Utbedring av elektriske installasjoner i kjelleren er gjennomført.

Østfold fylkes billedarkiv

I 2019 var fotoarkivaren til ØFB knyttet til arbeidet med en felles fotovernplan for hele Østfoldmuseene, samt utstillingsprosjekter ved andre avdelinger. Arbeidet med selve forvernplanen avsluttes første kvartal 2020. Planen skal gi oss bedre oversikt over hvilke fotosamlinger Østfoldmuseene forvalter, omfanget på samlingene, tilstanden på materialet og hvilke behov vi har for bedrede/endrede magasinforhold.

Tilbake på avdelingen jobbet da fotograf i 100 % stilling samt arkivmedarbeider i 100 % stilling. Fotograf og arkivmedarbeider har jobbet med sortering, pakking, flytting og magasinering av ca. 250.000 foto evakuert fra Fredrikstad Museum, Isegran til billedarkivets magasiner i Gamlebygata 8. Arbeidet er gjort sammen med stab fra Fredrikstad Museum. Ny katalog for gjenfinning av fotomaterialet er opprettet. Dette fellesprosjektet avsluttes i februar 2020. Videre er det gjort forberedelser til to store mottak av samlinger i 2020. Dette dreier seg om fotosamlingen etter Studio S, Sarpsborg og fra Østfold Energi.

250 fotografier ble mottatt som gave i 2019. Fotografier registrert 2019 i Primus-basen: 824. I Primus var det totalt 65.325 fotografier registrert av ØFB pr. 31.12.2019 (21.699 foto med bilde). ØFB har ansvar for Kunstregistrering i Primus for Østfold fylkeskommunes kunstsamling, noe som medfører oppfølging av rapportering fra tannklinikkene og de videregående skoler til Østfold fylkeskommune. Tilsammen er det 2560 kunstverk/gjenstander i basen (de fleste med bilde). I 2019 ble det registrert tilvekst på 27 kunstverk.

ØFB har ytt bistand til arbeidet med utstillingen om Gullsporen og Arven fra 1913 for Moss by- og industrimuseum og til avfotografering av miniatyrer for Fredrikstad Museum, Elingaard. ØFB hadde 18.453 fotografier publisert på DigitaltMuseum pr. 31.12.2019, og fikk 160 kommentarer vedrørende fotografier på DigitaltMuseum som alle ble besvart. Billedarkivet mottok 70 bestillinger, deriblant regnes også tilvekst. 15 nye innlegg på ØstfoldBlikk ble publisert på Facebook.

Privatarkivarbeidet

Østfoldmuseenes arbeid med privatarkiver foregår dels avdelingsvis – da særlig knyttet til mottak, betjening av henvendelser og ordningsarbeid. Dette arbeidet omtales derfor også avdelingsvis i årsmeldingen. På overordnet nivå har Østfoldmuseene midlertidig blitt gitt rollen som fylkeskoordinerende ledd for spørsmål knyttet til privatarkiv. Ordningen med fylkeskoordinerende ledd styres av Arkivverket. Østfoldmuseene har deltatt på ett seminar og to møter med de andre fylkeskoordinerende leddene i regi av Arkivverket i 2019. Østfoldmuseene har også gitt innspill til ny arkivlov via Norges Museumsforbund.

Østfoldmuseene avsluttet i januar 2019

arbeidet med en regional bevaringsplan for privatarkiver i Østfold. Planarbeidet til Østfold foregår i tett samarbeid med MiA for Akershus og Vestfoldarkivet for Buskerud, som begge skriver samme type plan for sine fylker. Det er også et felles kapittel i de tre planene. Dette omtaler felles utfordringer for privatarkivene i Nye Viken. Ved å skrive felles kapittel i planene, legges det til rette for et tettere samarbeid på privatarkivfeltet i Viken.

Driftsavdelingen

Driftsavdelingen har nå lagt bak seg sitt 5. driftsår, et år som har vært preget av stor aktivitet med to lærlinger i staben og mange ulike oppgaver. Bygningsmessig vedlikehold er en sentral oppgave for driftsavdelingen (se eget vedlegg for utførte oppgaver i 2019), men utfører i tillegg et bredt spekter av andre oppgaver knyttet til flyttinger/evakueringer av gjenstander, bistand til bygging av utstillinger, forefallende vaktmesterarbeid ved avdelingene, brannvernsarbeid, risikoanalysearbeid m.m.

Driftsavdelingen er bemannet med 5 personer, hvorav to tømrere, en møbelsnekker, en fagarbeider innen drift og vedlikehold samt en administrativ og koordinerende leder. Avdelingen ansatte senhøsten 2018 to lærlinger i tømrerfaget, noe som har vært et svært positivt bidrag i driftsavdelingen i hele 2019. I tillegg har avdelingen i hele driftsperioden sysselsatt en person på varig tilrettelagt arbeid 2 dager pr. uke. Gjennom året har driftsavdelingen også engasjert til sammen 9 ungdommer på ulike tidsavgrensede oppdrag.

Bygningskartlegging

I 2019 gjennomførte Østfoldmuseene en kartlegging av kulturhistoriske bygninger til Kulturrådet på oppdrag fra Kulturdepartementet. Det er kun et utvalg av Østfoldmuseenes bygg som omfattes av denne undersøkelsen. Dette fordi blant annet ruiner, lagrede bygg og driftsbygninger ikke skulle medregnes. Østfoldmuseene har rapportert inn 52 bygg i denne kartleggingen. Se for øvrig avsnitt om driftsavdelingens arbeid.

En vesentlig del av denne kartleggingen bestod i å tilstandsvurdere hver bygning på en skala fra TG 0 – TG 3, hvorav TG 3 er den mest alvorlige tilstandsgraden der det er fare for kollaps av bygningen. Alle deler av et bygg ble undersøkt, alt fra terreng, fundament, grunnmur, til pipe, ildsteder, konstruksjoner i gulv, tak og vegger. Hver enkelt del ble vurdert og fikk en tilstandsgrad. Disse ble vurdert opp mot om det var fare for selve bygget eller om det kun var den enkelte bygningsdel som var berørt. Deretter fikk bygget, ut fra denne vurderingen, en samlet tilstandsgrad, som ble ført opp i skjemaet som ble rapportert inn. De aller fleste bygninger og rom i bygningene kunne undersøkes, med noen få unntak. Der dette ikke lot seg gjøre, ble dette notert i skjemaene til befaringene.

Besvarelsene i undersøkelsen og selve kartleggingen av bygningene vil ligge på et fellesområde, slik at det er mulig for de ansvarlige for det enkelte museum å kunne sjekke tilstanden på bygningene på sitt museum. Vi kommer også til å bruke denne kartleggingen i det videre arbeidet med vedlikehold for de antikvariske byggene.

Sett i lys av forrige kartlegging for ca. 4 år siden, er det ingen store overraskelser. Av de mest alvorlige tilstandene kan nevnes: taklekkasjer på Elingaards vestfløy, setningsskader Elingaard, taklekkasjer Wegenerbrakka, råte i tak og takkonstruksjon Brusbu på Folkenborg og sopp og råteskader St. Olavs vold.

Vi har kommet langt med å ta igjen etterslepet på vedlikeholdet etter etableringen av Driftsavdelingen for 5 år siden. I denne perioden har vi arbeidet systematisk med vedlikehold, og brukt prioriteringsplanen som ble utarbeidet av Bygningsgruppa ved tidligere kartleg-

Driftsavdelingens faste ressurser/fagpersonell disponeres som følger:

Vaktmesteroppgaver og teknisk drift	1,4 årsverk	(35 %)
Brannvern og annet sikkerhetsarbeid	1/4 årsverk	(6,25 %)
Planmessig bygningsmessig vedlikehold	1,1 årsverk	(27,5 %)
Løpende bestillingsoppdrag	1 årsverk	(25 %)
Planarbeid, dokumentasjon og rapportering mm.	1/4 årsverk	(6,25 %)

Anders Huitfeldt-Kaas (t.h i sofaen) og Carl Huitfeldt (i sofaen) var svært fornøyd med å få byttet ut de kopierte portrettene av Henrik Jørgen Huitfeldt og Birgitte Christine Kaas torsdag ettermiddag. Hege Steen Langvik (f.v.) og Tove Thøgersen fra Østfoldmuseene og Inger Anne Kilde Storli (Fredrikstad kommune) og Gaute Jacobsen (Østfoldmuseene) jubler over donasjonen. *Foto: Erik Hagen*

ginger. Slike kartlegginger har dog en utløpsdato, og vedlikehold må regnes som ferskvare. Et eksempel på dette er at vi i 2019-kartleggingen avdekket at de bygningene som ble malt for 5 år siden, allerede er malingsslitte.

Beredskapsgruppa for industridokumentasjon

Beredskapsgruppa for industridokumentasjon i Østfold ble etablert etter vedtak i Østfold Museumsråd i 2008. Camilla Gjendem ved Moss by- og industrimuseum har ledet gruppa fra 2009. Gruppas mandat ble forankret i Østfoldmuseene og hos Fylkeskonservatoren i 2011. Beredskapsgruppa for industridokumentasjon i Østfold bestod i 2019 av seks fagpersoner fra Østfoldmuseene samt konservator/antikvar fra Fylkeskonservatoren i Østfold fylkeskommune. Østfold fylkeskommune/Fylkeskonservatoren i Østfold bevilget i 2019 30 000 kr til arbeidet, og gruppa har tidligere mottatt til sammen 60 000 kr fra Østfold fylkeskommune. Disse har vært brukt til innkjøp av film og fotoutstyr, lydopptaker, lasermåler mm.

Arbeidet i gruppa konsentreres om nedleggingstruede hjørnesteinsbedrifter i Østfold fylke. Dokumentasjon av mindre industribedrifter og håndverksbedrifter blir overlatt til den enkelte avdeling i Østfoldmuseene. Beredskapsgruppa kan etter kapasitet gi rådgiving og hjelp der det er behov for det. Dokumentasjonsarbeidet som Beredskapsgruppa bedriver er først og fremst en type «førstehjelpsdokumentasjon» som består av film- og fotodokumentasjon av produksjonslinjer og bygninger, listeføring av hva som finnes av typer arkiv og arkivalia i bedriften, samt listeføre gjenstander med sikte på mulig inntak til avdelingene.
I 2018 ble vi anmodet om å kontakte Jøtul Kråkerøy for dokumentasjon av tre produksjonslinjer som skulle flyttes til utlandet i 2019. Kontakt med verkstedklubben ble gjort i november 2018, og avtale om dokumentasjon i 2019 ble inngått. Dokumentasjonsarbeidet på Jøtul Kråkerøy ble utført i dagene 6., 7. og 8. mai. I tillegg var gruppa på et formøte på bedriften 29. april. Det ble filmet, fotografert og intervjuet. God kontakt med klubbleder og de ansatte ble etablert. Arbeidet kan i ettertid følges opp av Fredrikstad Museum som er den avdelingen i Østfoldmuseene som Jøtul-bedriften sogner til. Dette med tanke på oppfølging og evt. ytterligere dokumentasjon og innsamling.

Nytt av året var fotoportrettering av 21 ansatte ved bedriften. Dette ble tatt godt imot. Rapport om Kråkerøy-dokumentasjonen er lagret under Østfoldmuseenes dokumentasjonsarkiv.

Involvering gjennom digitalisering

Involvering gjennom Digitalisering er et samarbeidsprosjekt mellom Museene i Akershus (MiA) og Østfoldmuseene (ØM), med Østfoldmuseene som prosjekteier og hovedansvarlig for gjennomføring. Målet er massedigitalisering og gode arbeidstreningsplasser, etablert i Fredrikstad. Gjennom prosjektet skal det utarbeides effektive og sikre systemer for massedigitalisering. Målet er å oppnå mest mulig digitalisering, av best mulig kvalitet, på kortes mulig tid. Da må ulike eksisterende datasystemer vurderes, og sømløshet med vårt databaseprogram Primus, samt best mulige vilkår for allmenngyldig opplæringsnytte for brukerne av arbeidstreningsplassene sikres. Vi skal sammen med våre samarbeidspartnere utvikle et introduksjonsprogram for deltagerne gjennom blant annet AOFs læringsplattform, hvor de får innføring

20000 enheter på plass i Sarpsborg. *Foto: Roderick Ewart*

Foto: Ida Rolland Behn

1,6 tonn med glassplater fra Isegran på vei inn til Borgarsyssel.
Foto: Roderick Ewart

Et vakkert syn på Nye Veveri. *Foto: Juliane Derry*

i bruk av systemene for ulike arbeidsoppgaver.

Avdelingenes samlings- og forvaltningsarbeid

Fredrikstad Museum

Fra Anders Huitfeldt-Kaas fikk Elingaard en fantastisk gave med gjenstander som tilhørte slekten som holdt til på Elingaard Herregård på 1700-tallet. Gjenstander som er tatt inn er originale portretter, bibler, miniatyrportretter, stoler, signetringer og brev. Dette er et viktig tilskudd til museet, og det jobbes med en utstilling som skal stå klar til sesongen 2020. Det jobbes også med utvending restaurering av Elingaard gjennom hele året, og fløyvegger og deler av borggården ble malt ferdig i 2019. Elingaard har også bygd om oljefyren til bioolje.

På Kongsten Fort har vi kjøpt inn nytt møblement til Proviantmagasinet. Vedlikeholdstiltak har vært begrenset, men peisen i komandantboligen har blitt restaurert. Forvaltning og transport av kommunens kunstsamling er ivaretatt, og magasinet for PLUS-samlingen er frigjort til kontor. Flyttingen av fotomagasinet på Isegran (omtalt under fellesprosjekter i kapittelet over) var krevende økonomisk og personalmessig, men Fredrikstad museum fikk god hjelp og prosjektledelse fra Østfold fylkes billedarkiv.

Kystmuseet Hvaler

Risørskøyta, Solveig, som museet forvalter i fellesskap med Fredrikstad Museum, er av Riksantikvaren satt opp på listen for verneverdige fartøyer etter søknad fra Østfoldmuseene. Det jobbes videre med søknad om restaurering slik at båten kan bli sjødyktig. Kystmuseet er viktig i Østfoldmuseenes arbeid i det nasjonale nettverket for kystkultur. Dette nettverket jobber for at medlemmer i nettverket tar nasjonalt faglig ansvar for spesifikke tema. Kystmuseet har spilt inn ønske om ansvar for tema reke- og tegnefiske som er så karakteristisk for Hvaler. Båten Solveig er viktig i dette arbeidet, både som dokumentasjon og i vår historiefortelling.

Halden historiske Samlinger (HhS)

Den 30.9.2019 arrangerte HhS Åpen dag på magasinet, slik at publikum kunne få innsyn i flytteprosjektet på Øvre magasin. Over 30 mennesker kom og fikk anledning til å stille spørsmål, og se innholdet på magasinet. 2019 var siste året for Sommerskolen i Kulissesamlingen. Kun norske studenter har deltatt og skolen varte i en uke. Arbeidet med konservering av hele kulissesettet «Skogen» er nå ferdig, noe som har vært målet for skolen. Sommerskolen tar en pause de to neste årene, da konserveringsstudiet ved UiO er under omorganisering.

Arbeidet med mottak, innkomstføring og henvendelser angående privatarkivsaker har også i år pågått parallelt med store prosjekter. Det samme gjelder enklere fototjenester og formidling. Det er foretatt befaringer på Os skole, i tidligere Holth landhandel i Strømsfoss og hos private i forbindelse med vurdering av mulige mottak. Det har vært 38 besøkende på lesesalen, og 167 forespørsler er behandlet i 2019. Av aksesjonene for HhS i 2019 nevnes spesielt: Arkivsaker etter familien Aamodt 1800-1952, librettoen til «Nattmannens barn» og kostymeskisser til samme, Halden og omegn Travselskap og familien Jakobsen 1930-1945. Erindringsmateriale, tidlige brev fra Bomullspinneriet og et brev skrevet av en soldat i Halden i 1716.

I flyttingsprosjektet fra magasinene på Øvre Magasin kom det frem en del bilder, bøker og arkivsaker som er skilt ut fra gjenstandene, og som skal gjennomgås og registreres i sin respektive sammenheng. Det er verdt å merke seg at to mastergradsstudenter er i gang med oppgaver med materiale fra HhS som hovedkilde, og en tredje vurderer materiale fra HhS som en av kildene. Det har kommet inn ca. 70 bind til biblioteket, i tillegg til tidsskriftene og årbøkene. Det er mottatt en større boksamling etter Mogens Skovborg som avventer gjennomgang og listeføring, og enkeltbind fra Halden bibliotek som supplement til en tidsskriftrekke.

Borgarsyssel Museum

I 2019 har det vært gjennomført tre store prosjekter innenfor samlingsforvaltning på Borgarsyssel. Vi har tømt et eksternt lager og evakuert en bygning på museet. Til sammen har det blitt flyttet omkring 2000 gjenstander, drøyt 10.400 foto og 46 hyllemeter med arkiv til bedre og mer egnede lokaler. I tillegg er alle Borgarsyssels drøyt 20.000 foto/negativer/dias gjennomgått og listeført i forbindelse med arbeid med fotovernplan. Museet har også i år fått mange henvendelser om vår privatarkivsamling, og i år som i fjor, består størsteparten av inntakene til samlingene våre av privatarkiv (5 av 8 inntak).

I forbindelse med at det nå lages en fotovernplan i Østfoldmuseene er alle Borgarsyssels foto (registrerte og uregistrerte) i samlingsrom, kjeller, doktorboligen og Skjeberg rådhus, gjennomgått. Drøyt 20.000 foto/negativer/dias er listeført og gjennomgått. I forbindelse med gjennomgangen av alle fotografiene i våre privatarkiv, har vi gått igjennom alle arkivene på Skjeberg rådhus og Doktorboligen og listeført dem med plassering på rom og hylle.

Det har ikke vært utført konserveringsarbeid på St.Nikolas kirkeruin i år.

På høsten hadde museet møte med Inger-Marie Olsrud og arborist Morten Mokastet for å se på beskjæring og felling av trær i ruinparken. Arbeidet vil foregå over tre år, med oppstart i 2020. Torsdag 23.mai ble den årlige vårdugnaden i friluftsmuseet avholdt. Her bidro frivillige, historielaget, NAV og Museets venner. Rett før sommeren ble reparasjon av dammen i ruinparken en realitet takket være en større pengegave fra Museets venner. Arbeidet ble dessverre ikke tilfredsstillende, og må tas opp igjen i 2020. Målet om å åpne opp mer i friluftsmuseet og gjøre det mer tilgjengelig for publikum har også preget 2019. Arbeidene med å lage et friområde for barn på torget bak kapellet fortsatte og Driftsavdelingen begynte rehabiliteringen av det gamle uthuset. Dette åpner som et lite «lekehus» til sesongen 2020. Det ble etablert ny hekk foran Snekkenes og gjerdet ut mot Gamlebygata ble byttet.

Vi har i 2019 fortsatt innsamlingsarbeidet av rekvisitter til bruk i hus og formidlingsaktivitet.

Moss by- og industrimuseum
Sammen med frivillige og tidligere ansatte ved Helly Hansen, har museet registrert de åtte siste plaggene i samlingen og ferdigstilt en grovordning av Helly Hansens historiske arkiv. I hele 2019 har museet hatt frivillig bistand fra Gro Behrens, tidligere ansatt i Riksarkivet. Hun har registrert arkivet etter Aug. P. Horn fabrikker AS i ASTA. I tillegg har hun ordnet arkivet etter Moss Bryggeri, og hun er i ferd med å legge det i inn ASTA. Arkivene blir tilgjengelige på Arkivportalen.

Museets har revidert sin etappeplan fra 2017, og på bakgrunn av denne har det vært en prioritert oppgave å revidere, merke og pakke skjøre tekstiler i samlingen med tanke på overflytting til magasinet på Trollull. Til sammen 184 tekstiler har blitt registrert eller revidert, merket og pakket i 2019.

Folkenborg museum
I 2019 har det blitt arbeidet kontinuerlig med å sikre egnede magasinforhold til alle gjenstander. Samlingsforvalter har fortsatt arbeidet med en stor samling tekstiler som registreres, fotograferes og magasineres på Trollull fellesmagasin. Mye av dette er tilgjengeliggjort på Digitalt Museum.

Det utføres viktig konserveringsarbeid i Narvestadbygningen. Pensjonert teknisk konservator Sissel Myhrvold konserverer 1700-talls vevnad. Vevnaden skal trekkes på en løybenk i Narvestadbygningen. Et 1700-talls maleri konserveres av en student på mastergradsstudiet i malerikonservering i Oslo, og tapetene fra 1760-tallet har blitt konservert av malerikonservatorer hos NIKU. Midler til dette har museet fått fra Grini-stiftelsen. Tapetene er montert på veggene i et sengekammer i Narvestadbygningen.

Antikvariske hus og gjenstander i hus har hatt tilsyn. Narvestadbygningen har fortsatt klimamålinger med datalogger. Hagahuset er under aktivt tilsyn med støvsuging, musefellefangst og sjekking av insektsfeller. Problematikken med messingbiller er der fortsatt, men er redusert og lokalisert nøyere i løpet av 2019. Kornmagasin fra Hærland inneholdt store mengder håndverksgjenstander. De aller fleste er tatt ut av huset, rengjort og klare til fotografering og fullføring av Primusregistrering.

Eidsberg kommune (Nå Indre Østfold kommune), Mysen og omegn Røde Kors, Eidsberg historielag og Østfoldmuseene opprettet i 2019 en arbeidsgruppe som ønsker å få digitalisert arkivmaterialet etter Momarkedet, som en årrekke ble arrangert på Momarken travbane og ble direktesendt på NRK. Materialet består av dokumenter, film, foto m.m. og ligger svært sårbart til i kjelleren i lokalene til Røde Kors - tegn til fuktskader o.l. er allerede observert. Sparebankstiftelsen DNB og Eidsberg Sparebank har bidratt med 400 000 kroner til digitaliseringen, og Videoverkstedet ble engasjert til å gjøre jobben, inkludert tagging av materialet så langt det lar seg gjøre. Pr. årsskifte 2019/20 er mesteparten digitalisert. Vi er også i dialog med Nasjonalbiblioteket, som på sikt ønsker å ha det fysiske materialet i sine arkiver.

Haldenvassdragets Kanalmuseum
Tidligere fløtningsinspektør Harald Solberg, som er født og oppvokst på Grasmo, har blitt intervjuet og filmet. I den forbindelse filmet vi også Grasmokanalen med drone. Dette er tenkt brukt videre i en formidlingsfilm om Norges eldste kanal.

4. FORSKNING I ØSTFOLDMUSEENE

Hovedmål:
Østfoldmuseene skal øke forskningsinnsatsen og etableres som en synlig forskningsinstitusjon som formidler egne forskningsresultater av høy kvalitet.

Kompetansebygging og nettverksarbeid

En prioritert oppgave i 2019 har vært å følge opp målsetningene i Forskningsplan for Østfoldmuseene 2017-2027, utarbeidet i 2016. En viktig målsetning i denne er at de ansatte skal øke sin forskningskompetanse. Østfoldmuseene har videreført ordningen med å tilby sine medarbeidere med forskningskompetanse videreutdanningen Vitenskapelig publisering for museumsansatte. Høsten 2019 fullførte to medarbeidere kurset MUSE620 ved Universitet i Bergen.

Der er tatt initiativ til tettere dialog mellom Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) og Østfoldmuseene (ØM) for å styrke forskning- og formidlingssamarbeidet mellom partene. Samarbeidet kan inkludere prosjektoppgaver, masteroppgaver og være del av PHD-arbeid. Det er et fremtidig ønske om at både ansatte ved NMBU, studenter og ansatte ved museet kan delta i prosjekter og at det kan jobbes frem felles søknader om midler nasjonalt og internasjonalt. Samarbeidet vil naturlig bidra til å utvikle felles nettverk for forsknings- og formidlingsprosjekter i årene fremover.

I 2019 avsluttet Ines Haga, student ved NMBU, sin masteroppgave Inneklima, muggvekst og energibruk – Snekkenes. Prosjektet skulle bidra til energibesparende tiltak i antikvariske bygg ved å se på hvordan luftfuktighet, temperatur og miljøet påvirker inneklimaet. Karoline Havnes, masterstudent NMBU leverte sin oppgave Mapping of surface moisture and thermal transmittance of historic building walls with the use of thermography and the heat flow meter method. Case-studien av den historiske bygningen Snekkenes på Borgarsyssel Museum i Sarpsborg ble utført for å kartlegge veggenes overflatefukt og varmegjennomgangskoeffisienten. Disse kartene ble også skapt for å finne områder med høyere risiko for muggvekst og den lineære kuldebroverdi.

Østfoldmuseene har videreført samarbeidet med Høyskolen i Østfold etter at det ble inngått en samarbeidsavtale mellom partene i 2018. FINNUT er et samarbeid med lærerutdanningen ved Høyskolen om utvikling av et teoretisk rammeverk og metode for å integrere kunst og kulturaktiviteter i DKS-programmet i den pedagogiske praksisen. Målet er å stimulere til meningsfull samhandling mellom kulturopplevelsene og skolens planer og kompetansemål, for å forbedre lærerutdanningen. I prosjektet vil man studere hvordan metoden fungerer i praksis og utforske om den kan forbedre implementeringen av DKS-aktiviteter i grunnskolen.

Høyskolen i Østfold sammen med Folkehelseseksjonen i Østfold fylkeskommune er to av flere samarbeidspartnere i dokumentasjons- og forskningsprosjektet Hvordan bli man noe? I 2018 ble det engasjert en egen prosjektmedarbeider i utredningsfasen som fikk oppgaven å berede grunnen for dokumentasjons- og forskningsprosjektet. Som et resultat av dette ble Rapporten: «Ung i Viken 12-21. Et forprosjekt om FOU-innsats i Østfoldmuseene – Idé og utredningsfasen», levert i april 2019. Rapporten skisserer syv tentative arbeidspakker som til sammen utgjør FOU-innsatsen i Ung i Viken 12-21. I alle de syv arbeidspakkene er involvering og medvirkning fra barn og unge bærende elementer i den metodiske tilnærmingen. Til oppfølgingen og gjennomføringen av prosjektet videre, er det engasjert en midlertidig prosjektleder for Forskning og samfunnsrolle, ut 2020, som skal bidra inn i museenes «Samfunnsrolle» og til «Museenes kunnskapstopografi» (se under).

I 2019 ble Creative Europe søknaden «Making History together» innsendt. Dette er et samarbeid mellom flere aktører nasjonalt og internasjonalt. I samarbeidet om søknaden deltok Høgskolen i Østfold (lead Partner), Østfoldmuseene, Museene i Akershus, Nasjonalmuseet i Georgia, Victoria & Albert Museum London, Gagarin Island, Institutt for Energiteknikk i Østfold, Abarta Irland, Kralovehradecky Kraj i Tsjekkia og Travel Guides Ltd. Irland. Av i alt 61 søkere ble «Making History Together» blant de ti beste, men det var bare de åtte beste som fikk prosjekttilskudd. Ideen til søknaden bygget for

museets del på en søknad sendt til Norsk kulturråd i 2017 «Virtuelt museum» i samarbeid med MiA (Museene i Akershus) og KulturIT, og det bygges nå videre på dette samarbeidet for å søke videre ekstern finansiering, nasjonalt og internasjonalt.

Forskning i nettverk har vist seg å gi konkrete resultater. Fire, muligens fem ansatte skal bidra med vitenskapelige artikler til prosjekter i regi av de nasjonale museumsnettverkene. Artiklene vil bli fagfellevurdert og er planlagt publisert i 2021. Østfoldmuseene er nav i Herregårdsnettverket som har fått kulturrådsmidler til forskningsprosjektet Opphøyet og oversett – Herregårdsmuseets plass i den norske erindringstopografien. Nettverket for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie har fått kulturrådsmidler til forskningsprosjektet: Løsarbeider og standardarbeider – tilknytningsformer i arbeidslivet i et historisk perspektiv. I tillegg til dette er vi samarbeidspart med Norsk teknisk Museum i prosjektet Museenes kunnskapstopografi. Målet her er å bidra til museumsutvikling ved å etablere et forskningsbasert språk og praksiser for kunnskapsgenererende prosesser i museer i forbindelse med etablering eller fornyelse av basis- og temporære utstillinger. Resultatene av prosjektet vil kunne bidra til å styrke museenes samfunnsrolle og posisjon som forsknings- og kunnskapsinstitusjoner, på museenes egne premisser.

Andre prosjekter

Ved hjelp av Jørgen Johannessen ved Norsk Maritimt Museum ble det tatt prøver av de fire (4) stokkebåtene på Øvre Magasin, og foretatt C14 dateringer på NTNU (se egen rapport).

Deltagelse i møter i Oslo og Halden, konferansen Tingens metod på Stadsmuseet i Göteborg, workshopen Det goda samtal med Helen Pousett i forbindelse med Museenes kunnskapstopografi.

Horisont 2020 – Trust in Governance: Deltagelse i møter med Høgskolen i Østfold sammen med formidlingskoordinator Line Kjølberg. Høgskolen v/Britt Svenhard leverte søknad til prosjektet, men kom ikke med i år. De ønsker å prøve igjen i 2020.

En mastergradsstudent fra NMBU tok masteroppgave på fisk i Gjølsjøen, og drev feltarbeid en uke. Studenten hadde da tilgang til Kanalmuseets klasserom med fryseboks. En annen studentgruppe fra NMBU disponerte klasserommet og museets forskningsbåt og gjennomførte fiskeundersøkelser i Rødenessjøen. Ingvar Spikkeland holdt forelesninger om biologisk mangfold og om fisk i Haldenvassdraget, og de fikk omvisning i utstillingene.

Kanalmuseet var vertskap for Fagdag for biologer. En av programpostene var et kurs i artsbestemmelse av store muslinger v/ Ingvar Spikkeland, og ellers ble det holdt diverse forelesninger knyttet til akvatisk økologi. Forelesninger ved Jens Petter Nilssen og Ingvar Spikkeland.

Arkivet fra Halden Bomullspinneri og Veveri brukes i et mastergradsstudium i Lektorutdanning i historie ved NTNU. En student har fått tilgang for å skrive om bedriftens tilpasning til krigsøkonomien etter krigsutbruddet i 1940. Han tar for seg året 1940. Oppgaven hadde ikke vært mulig å få til uten arkivet. Arkivet er i prinsippet under ordning, men er oppstilt og grovordnet på en slik måte at tilgang har blitt mulig. HhS har dermed tilrettelagt for og veiledet i arkivbruken.

Trykksaker / publikasjoner / artikler

Spikkeland, I. & Nilssen, J.P. 2019: Vassdragene i grenseområdene mellom Østfold/Akershus og Värmland/Dalsland – en unik naturarv. Artikkel i tidsskriftet Biolog nr. 3-4: 4-15.

Grindland, K: Det siste fotografiet. I: Dona eis requiem: gje dei kvile, utstillingskatalog, Hå gamle prestegard, 2019. 8 sider.

Andresson, B: Förstudie «Damen med sverdet» som en del av kursen Berätta med film om kulturarv och historia vid Högskolan Dalarna hösten 2019.

Lindemark, Hege-Beate Solås: «Olavs by eller byen ved fossen? Sarpsfossens fremstilling og rolle som identitetsbærer for Sarpsborg de siste 100 år», fagfellevurdert artikkel i Heimen 1-2019,

Biolog Ingvar Spikkeland utfører vannundersøkelse Stikletjern 2019 Foto D. Krogstad

Nævdal, D.: Merkekart og symbolbruk innen Smaalenenes tømmerfløting på 1800-tallet. Mennesket og havet – Årbok for Norsk Maritimt Museum 2019. Museumsforlaget.

Rapporter

Spikkeland, I. (red.), Haga, H., Rohrlac, T, Hagman, C., Ørjasæter, H. & Andersen, A. 2019. Vannfugl i Gjølsjøen. Utviklingen av fuglebestandene sett i forhold til andre endringer i økosystemet. Østfoldmuseene, Avd. Haldenvassdragets Kanalmuseum. Rapport 1/2019.

Spikkeland, I. 2019. Biologisk overvåkning av Haldenvassdraget. Bunndyr i eutrofe bekker og elver høsten 2019. Østfoldmuseene, avd. Haldenvassdragets Kanalmuseum. Rapport 2/2019. 15 s. + vedlegg.

Spikkeland, Dolmen, D. & Haga. A. 2019. Biologisk mangfold i Stikletjern, Marker. Rapport 3/2019. 26 s.

Biologisk mangfold i Strømsmosbekken Aremark. Spikkeland Naturinformasjon. Rapport 1-2019. 10. s.

Kartlegging av naturmangfold ved Søbybanen Skytebane, Marker. Spikkeland Naturinformasjon. Rapport 2-2019. 14. s. + vedlegg.

Biologisk mangfold Rømskog Næringspark. Spikkeland Naturinformasjon. Rapport 3-2019. 12. s. + vedlegg.

Spikkeland, I. Kasbo, R. & Ørjasæter, H. 2019. Istidskreps i kystnære innsjøer i Østfold. Müller-Sars Biologiske Stasjon. Rapport 1/2019. 14 s.

Spikkeland, I. 2019. Bunndyrundersøkelser i Hallerødelva, Halden 2019. Müller-Sars Biologiske Stasjon. Rapport 2/2019. 17 s.

Vegetasjonen langs Svarelva, Aremark 2019. Müller-Sars Biologiske Stasjon. Rapport 3/2019. 11 s. + vedlegg.

Fredrikshalds Teater – Teaterhistorisk Museum. Prosjekt for et norsk teaterhistorisk kulturarvsenter. Utarbeidet av Annabella Skagen. Vår 2019.

Skjøtsels- og tiltaksplan for Rød Herregårds grøntanlegg 2020 – 2022. Utarbeidet av Grønn Rådgivning. Berit Swensen. Høst 2019.

5. FORMIDLING

Mål

Østfoldmuseenes formidling skal være relevant for et bredt spekter av befolkningen, aldersmessig, sosialt og kulturelt, og den skal relatere seg til samfunnsaktuelle spørsmål. Formidlingen skal ha utgangspunkt i museenes samlinger og arkiv og skal ha som mål å skape verdi, identitet og tilhørighet – lokalt, nasjonalt og regionalt.

Formidlingsaktiviteten har i 2019 hatt en tydelig sosial profil. Det tematiske satsningsområdet Arbeid i Østfold har vært en rød tråd i utvikling av nye publikumstilbud. Målene i strategiplanen har ligget til grunn og vi har jobbet med konkrete tiltak for å understreke delmålene i Formidlingsstrategien:

1. Utvikle et godt og inspirerende fagmiljø
2. Skape et helhetlig publikumstilbud med kvalitet i alle ledd
3. Utarbeide og videreutvikle faste og temporære utstillinger
4. Utvikle og videreføre pedagogiske opplegg
5. Være en god møteplass for et bredt publikum
6. Være en aktiv og oppdatert samfunnsaktør
7. Ta vårt publikum på alvor
8. Styrke Østfoldmuseenes rolle som arena for frivillig arbeid
9. Produsere gode arrangementer med en tydelig profil

Kompetanse og rekruttering

I 2019 ble det arrangert et internseminar. 25. mars holdt Kathrin Pabst fra Vest-Agder Museene foredrag og workshop med temaet Vanskelige temaer i museum. Målet var å trygge oss og gi økt kunnskap i håndtering og diskusjon av vanskelige, utfordrende og følsomme temaer, og ruste oss til å stå i de sakene som skaper engasjement og debatt i offentligheten.

Østfoldmuseene gjennomførte en felles stillingsutlysning via Karriere.no. Totalt kom det inn 104 søknader og 29 personer ble ansatt. 23 av disse har jobbet som sommervert ved Østfoldmuseene en eller flere sesonger tidligere.

Barnas museumsstafett 2019

Tradisjonen tro hadde alle avdelingene i ØM nye og lærerike barneaktiviteter i skoleferien, og årets museumsstafett ble en stor suksess. Aldri før har så mange barnefamilier tatt utfordringen og gjennomført hele stafetten. 72 barn besøkte alle arenaene våre, fra Halden i sør til Moss i nord, mot 34 barn i 2018. Da det er syv museer som er med i stafetten, utgjør dette 504 museumsbesøk på denne gruppen alene. Totalt var det 3662 barn som ble registrert som besøkende i perioden.

Nye utstillinger

Gullsporen fra Rød

I januar 2019 inngikk Moss by- og industrimuseum en låneavtale med Kulturhistorisk museums om et 18 dagers lån av gullsporen som ble funnet på Rød gård i 1872. Gullsporen skulle stilles ut på museet fra 3.-21.januar 2020 for å markere at Moss og Rygge ble slått sammen til en kommune og at byen feirer 300-års jubileum i 2020. Gullporen er valgt som det felles samlende symbolet i Nye Moss sitt felles kommunevåpen.

Idékonsept og innhold til utstillingen Gullsporen fra Rød ble utviklet i samarbeid med Rygge historielag, interiørarkitekt Sigrid Aarønæs og grafisk formgiver Maria Astrup. En rød tråd i utstillingen var å vise gullsporen i landskapet der den en gang ble gjemt eller mistet og å formidle dens historie fra tiden den ble brukt, da den ble funnet og dens betydning som et samlende identitetsskapende symbol for Rygge og nå den nye storkommunen Nye Moss i nåtid og fremtid. Produksjon av utstillingen ble gjennomført høsten 2019. Utstillingen åpnet 3. januar 2020. Utstillingen ble rigget i museets 1. etasje. Dette resulterte i et omfattende arbeid med å demontere eksisterende utstillinger og flytting av større gjenstander. Innlånte gjenstander ble tilbakelevert til eiere og museets egne gjenstander ble magasinert i påvente av ny basisutstillingen. I 1. etasje ble det også bygget helt ny museumsbutikk.

Lab1

På grunn av at arbeidet med ny basisutstilling ved Moss by- og industrimuseum ble utsatt under byjubileet, har det ikke vært aktiviteter i Lab1 i 2019. Museet har likevel fortsatt arbeidet med å involvere publikum i kunnskapsproduksjonen rundt utvalgte gjenstander. To ganger i

Sibbern portrettutstilling

måneden har en gjenstand blitt utstilt i Bylabs lokaler i gågata i Moss sentrum, og publikum har blitt invitert til å bidra med minner og informasjon. Foto og tekst om gjenstanden har også blitt delt fra Lab1s gruppe på Facebook. Responsen har vært god, og museet har ervervet ny kunnskap om flere gjenstander fra samlingen. På tampen av året 2019 har museet innredet nye arealer for kommende Lab-virksomhet i museets 2. etg. Tanken er å integrere lab1 til en del av den kommende basisutstillingen.

Sibbern portrettutstilling

Etter forespørsel våren 2019 fra Moss 2020, Moss kommune, påtok Moss by- og industrimuseum seg prosjektansvaret for en portrettutstilling om Sibbern-familien. Utstillingen skal vises i Konvensjonsgården i perioden 21. mai til 23. august 2020. Den består av 18 stk. portrettmalerier fra 1700 - 1900 tallet, der de portretterte tilhører slekten Sibbern. Utstillingen vil ha både lokalhistorisk og rikshistorisk interesse. Moss kommune, Moss 2020 støtter utstillingen med midler. Det er oppnevnt en arbeidsgruppe og en styringsgruppe. Arbeidsgruppa består av Val Sibbern som er eier av samlingen, historiker Arild Stubbhaug og kultursjef i tidligere Rygge kommune Trine Syvertsen. Bård Alsvik, Trygve G. Nordby og Dag Aak Sveinar er i styringsgruppa.

Arven fra 1913 - Gustav Lindmans fotografier

I forbindelse med 2020 jubileet i Moss har Moss by- og industrimuseum i hele 2019 arbeidet med en fotoutstilling som skal åpne 15. februar 2020. I dette arbeidet har museet fått god bistand fra Østfold fylkes billedarkiv. Utgangspunktet for utstillingen er 219 unike glassplatenegativer fra fotograf Gustaf Lindman der motivene er bygninger, både bygårder og eneboliger, fra Moss.

Det unike med disse fotografiene er at fotografen har instruert de som trolig er beboere, butikkinnehavere, ekspeditører, håndverkere og andre til å stille seg opp utenfor bygningene og i flere av vinduene. Med sitt gode blikk for detaljer evnet Lindman å formidle verdifull kulturhistorie. Bilder av butikkvinduer som bugner av varer og hestekjerrer på brolagte gater fører oss tilbake til en helt annen tid og et helt annet Moss.

Da det fulgte lite informasjon om motivene har museet lagt ned mange arbeidstimer for å forske på motivene. Vi antok at fotografiene stammet fra tiden før første verdenskrig. Vi har derfor gjort utallige søk i datidas aviser, adressekalendere, bystyreprotokoller og folketellinger. Vi har søkt etter gateadresser for de ulike bygningene på bildene, søkt etter spor som kan hjelpe oss å tidfeste fotografiene og ikke minst spor som kan fortelle oss hvorfor fotografen fotograferte alle bygningene.
Vi har tidfestet fotografiene til 1913. Hvorfor ble denne fotograferingen satt i verk? Vi har ikke det fulle svaret, men flere av bildene stammer trolig fra et kommunalt oppdrag dette året. Til utstillingen har vi valgt ut 36 fotografier som viser en bredde av samlingen. Samtlige fotografier blir presentert i bok.

Dronning av Borg

15. juni 2019 åpnet den nye utstillingen «Dronning av Borg - makt, kvinner og allianser gjennom tusen år» i Olavs hall på Borgarsyssel Museum. Vinteren 1016 giftet Olav Haraldsson seg med sin prinsesse Astrid av Sverige i Borg. I 2019 hadde dermed Astrid og Olav tusen års bryllupsdag. I den anledningen ble det laget en ny utstilling i samarbeid med Olavsdagene i Sarpsborg kommune. Temaet var allianser, og da spesielt kvinnelige alliansebyggere gjennom tidene, med utgangspunkt i nettopp prinsesse Astrid Olofsdatter.

Men hvem var Astrid, og hva betydde ekteskapet? Hva er en allianse og hvordan har ekteskap vært utgangspunkt for alliansedannelse gjennom tidene? I utstillingen lettet vi på brudesløret til Astrid - og i tillegg ble vi kjent med flere sterke kvinneskikkelser fra Sarpsborg gjennom historien. Utstillingen var en hyllest til dronning Astrid og andre sterke kvinnelige alliansebyggere der ute. Utstillingsperioden er 15. juni 2019 til februar 2020.

Ny basisutstilling Folkenborg 2022

Prosjektgruppen har brukt forprosjektsåret 2019 til å diskutere innhold, konsept og hvilken retning vi ønsker utstillingen og museet skal ta. I tillegg har gruppen brukt tiden til å innhente ny kunnskap og inspirasjon gjennom flere studieturer. Vi har blant annet vært på studieturer til Norsk Folkemuseum og Oslo Museum.

Gullsporen fra Rød. *Foto: Hege Hauge Tofte*

For å hente inspirasjon fra, og ha faglige diskusjoner med lignende museer også utenfor Norges grenser, var vi våren 2019 på studietur til Danmark. Valget falt på Danmark fordi de har en rekke museer som det er nyttig å sammenligne oss med.

2019 har også blitt brukt til å knytte til oss gode samarbeidspartnere. Vi har fått på plass en referansegruppe med høy kompetanse bestående av fagfolk både fra lokalmiljø, fagmiljø og forskningsmiljø. Relevante personer og miljøer som bør nevnes her er forskere ved universitetet i Ås, Wenche Dramstad fra NIBIO, sosiolog Annechen Bahr Bugge, Bjørn Høie (tidligere avdelingsleder, nå konsulent innen fagfeltet jordbruksredskaper og hestetrukne kjøretøy), lokalhistoriker Tore Lund og forfatter Atle Næss, for å nevne noen. Se for øvrig vedlagt Prosjektdirektiv for detaljer rundt referansegruppen.

I tillegg til en referansegruppe som skal bistå oss på ulike fagområder, har vi også knyttet til oss andre verdifulle samarbeidspartnere, som Eidsberg historielag. Det er viktig for oss å ha et tett samarbeid med historielaget og vi får god nytte av kunnskapen de besitter.

Det har for oss vært viktig og også involvere Folkenborg museums publikum og lokalmiljøet rundt museet i planleggingen av ny utstilling. Derfor inviterte vi til to KickOff-arrangement høsten 2019. Det første treffpunktet med museets publikummere var under Barn og dyr 1. september. Her hadde vi rigget til en egen utstillings-stand i Narvestadbygningen der vi inviterte besøkende til å komme med sine ønsker for både ny utstilling og formidlingen generelt på museet. Her benyttet vi også anledning til å fortelle om utstillingen og informerte om en nyopprettet Facebook-side kalt Folkenborg 2022 som skal være vår kommunikasjonskanal med publikum på sosiale medier i årene frem til utstillingsåpning.

6. september arrangerte vi et faglig seminar med folk, mat og jordbruk som tema. I motsetning til arrangementet 1. september, som i hovedsak var for barnefamilier, var dette et fagseminar for voksne. Seminaret var åpent for alle, men vi hadde også en del spesielt inviterte, som for eksempel ordførere, historielag og styret i Hans og Erling Grinis stiftelse. Dette seminaret gikk over all forventing. Vi hadde fem foredragsholdere fra ulike fagområder, og både publikum og fagekspertene selv var svært entusiastiske over både fagseminaret og den kommende utstillingen. Vi fikk knyttet til oss mange nye samarbeidspartnere på dette møtet.

På tampen av året har vi også invitert tre utstillingsdesignere som skal presentere hva de kan tilby oss. I første omgang blir det bistand til konseptutvikling og skisse til utstillingsdesign. Det overordnede tema vi har valgt for utstillingen er folk, jord og mat. Vi ønsker at den nye utstillingen skal utfylle og «snakke med» museets flotte friluftsmuseum. I tillegg har vi valgt at både utstilling og museets drift forøvrig skal jobbe mot en mer grønn profil.
Vi går i 2020 inn i startfasen på hovedprosjektet.

Folk og landskap i Østfold

Gjennom fotodokumentarprosjektet «Folk og landskap» har den italienske fotograf og kunstner Luca Berti i en årrekke reist rundt og dokumentert bygdekultur i Skandinavia, Finland og Baltikum. Som en del av dette prosjektet ønsker fotografen å foreta en historisk og kunstnerisk fotodokumentasjon av Indre Østfold. Tanken er at Berti skal reise på sykkel eller til fots gjennom alle kommuner i Østfold og fotografere natur, kulturlandskap, tradisjonell arkitektur og mennesker han møter langs veien.

Materialet skal munne ut i en utstilling på Folkenborg museum, og en fotobok. I fotografen Anders Beer Wilses ånd reiser Luca Berti med et storformat Linhof-kamera på sykkelen, og tar svarthvitt fotografier av mennesker og bygningsmiljøer i de varierte bygdelagene og kulturlandskapene han finner på sin vei. Fotografiene hans viser kontinuitet og endringer i møte med natur, folk og gårdsliv, og er slik sett både en etnografisk samtidsdokumentasjon og et kunstprosjekt, med identitet som et viktig stikkord.

Prosjektet har fått 75 000 kroner fra Fritt Ord. Det arbeides videre med finansiering av dette prosjektet. Dersom vi får nok midler vil fotografen kunne gjennomføre sitt feltarbeid i løpet av våren 2020, og en utstilling på Folkenborg museum, muligens også Borgarsyssel, vil kunne finne sted i 2021.

Den kongelige barnekroken
I 1. etasje på Fredriksten Museum har HhS fått et barnevennlig tilskudd til utstillingen «Det store fallet». Utstillingen fikk støtte av Sparebank 1 Stiftelsen Halden.

Tilskudd til basisutstillingen ved Haldenvassdragets Kanalmuseum
Haldenvassdragets kanalmuseum har tilført er nytt utstillingselement om Sørhare i basisutstillingen. Sørharen er en sørlig art med omtrent samme utbredelse i Norge som villsvin.

Det sanselige 1700 – tallet
Som del av årets Barnas museum stafett viste Kanalmuseet Det sanselige 1700 – tallet, inspirert av Ragnhild Hutchisons arbeid med historiske toll- og skipsanløpslister, men med et lokalt perspektiv. Barna fikk mulighet til å oppleve og reflektere over hvordan folk på 1700-tallet opplevde sine omgivelser gjennom sansene.

Rundreisen – et eventyr med Tertitten og D/S Turisten
Formidlingsfilmen Rundreisen – et eventyr med Tertitten og D/S Turisten ble satt opp på ny skjerm ved vannrommet på Kanalmuseet. I tillegg ble det laget visitkort med qr-kode slik at publikum kan hente den frem på youtube.

Hvilebrakka
Hvilebrakkeprosjektet på Kanalmuseet har gått videre i 2020. Pontongene er nå til restaurering på Bingen. Det planlegges en enkel utstilling om merkekart og merkeøkser i den flytende hvilebrakka i kanalen. Planen er at prosjektet skal ferdigstilles i 2020.

Skutebyen Fredrikstad
Til bymuseet i Tøihuset ble det lagd en ny historie, Skutebyen Fredrikstad, til Bar 1567. Dette for å kunne gi et ekstra tilbud under Tall Ships Races i Juli måned 2019. Som en del av samarbeidet med Visit Østfold ble det satt opp og bemannet informasjonsstand på arrangementets servicetorg.

Polar Bear
Østfoldmuseene har også blitt kontaktet av Statsstipendiat Petter Ringen Johannessen og Inge Steensland Stiftelse om samarbeid om nye utstillinger og opplevelser knyttet til den 2. verdenskrig. Prosjektet har fått navnet Polar Bear – Krigsårene 1940-45. Dette vil bety en utvidelse av bymuseet i Tøihuset og en investeringskostnad på ca. 10 millioner kroner og forventet åpning høsten 2021.

Skoletilbud / samarbeid med Den kulturelle skolesekken

Alle museene i Østfoldmuseene har samarbeid og tiltak under Den kulturelle skolesekken. Museene har også andre fastlagte undervisningstilbud som skolene kan finne frem til på nettsidene. I tillegg er de fleste museene åpne for å spesialtilpasse tilbud og kan inngå egne samarbeidstiltak med skolene. Totalt har 17.221 barn og unge besøkt Østfoldmuseene i 2019. Over 3.000 registrerte seg i Barnas museumsstafett. 5.703 deltok på våre pedagogisk tilrettelagte tilbud, og 2.824 av disse igjen deltok på museenes tilbud gjennom Den kulturelle skolesekken.

Undervisningstilbud i 2019

Borgarsyssel Museum
• Borgcraft; Rundt 700 4. klassinger fra Sarpsborg kommune gjenoppbygde middelalderbyen Borg i det prisbelønte formidlingsopplegget Borgcraft. Her brukes dataspillet Minecraft i rekonstruksjonen av tapte kulturminner fra middelalderen.
• Dronning av Borg; Det har blitt utviklet og gjennomført et nytt undervisningsopplegg knyttet til den nye utstillingen Dronning av Borg. Opplegget handlet om kjærlighet og ekteskap gjennom tidene – og ble tilbudt ungdomsskoler i Sarpsborg. Over 500 elever benyttet tilbudet.
• Annen undervisning; Gjennom året har det blitt holdt undervisning for barnehager, elever fra barneskoler, ungdomsskoler og videregående, samt spesialelever og innvandrere gjennom Norsksenteret. Oppleggene har blitt laget etter skolenes behov.
• Innsats for andre; Elever fra valgfaget «Innsats for andre» ved Kruseløkka ungdomsskole arrangerte juleverksted for hele skolen sin i desember.

Moss by- og industrimuseum
• Papirfabrikken; Rundt 350 4. klassinger fra Moss kommune får lage eget håndprodusert papir, inspirert av cellulose- og papirfabrikken Petersons rike historie. Her får barna innsikt i hvordan papir ble lagd på den nå nedlagte fabrikken, og kunnskap om bærekraft knyttet til utnyttelse av naturen.
• Det store torgslaget; Moss by- og industrimuseum har i samarbeid med etnolog og militærhistoriker Tor Ulsnæs ved Fredrikstad museum og Tambourafdelingen utviklet et arrangement om Den store nordiske krigen og kampene i Moss for 300 år siden. Her lærer 6.trinn om kampene som ble utkjempet i Moss og hvordan dette la grunnlaget for at Moss fikk byprivilegier i 1720. Ca. 60 elever benyttet tilbudet.
• Klostergata; Sammen med lærere i historie på 2. vgs ved Malakoff videregående skole ble det utviklet et undervisningsprosjekt som omhandlet Klostergata i Moss. Her fikk elevene muligheten til å fordype seg i en valgt bygning ved selvstendige arkivundersøkelser. Resultatet ble egne wikipedia-artikler, artikler på Kulturminnesøk.no og digitale fortellinger om bygningene i Klostergata. 60 elever deltok i prosjektet.

Folkenborg museum
• Til bords på Folkenborg; mat- og landbruksrelatert undervisningsopplegg i samarbeid med Mysen skole. I et autentisk gårdsmiljø fra 17-1800-tallet lærer elevene om de store endringene som har funnet sted i landbruket, og presenteres samtidig for noen av de viktigste utfordringene vi står overfor i

Dronning av Borg. *Foto: Thomas Andersen*

dag med hensyn til hvordan vi utnytter naturressursene våre. Et sentralt element i undervisningsopplegget er at elevene over to år får være med å lage enkle retter med egenproduserte råvarer fra egen skolehage på museet eller lokale ingredienser.
• Gammelt gårdsarbeid; Elevene får være med på typiske arbeidsoppgaver slik det var lokalt i Indre Østfold i siste halvdel av 1800-tallet. Både barn og voksne oppfordres til å kle seg som «i gamle dager». Eidsberg historielag stiller med engasjerte medlemmer som viser elevene gammelt håndarbeid, håndverk og gårdsarbeid. I 2019 går undervisningsopplegget over to dager for første gang, med Mysen skole den ene dagen og grendeskolene den andre. Dette innebærer færre elever per dag, mer tid på stasjonene og mindre kaos. Vi har avtalt med den nye kommunen Indre Østfold å fortsette opplegget i 2020, og det vil etter all sannsynlighet opprettholdes i årene fremover med finansiering fra den den nye kommunen gjennom DKS.
• Annen undervisning gjennom året; Omvisninger med Mysebu, Mysen møbelsnekkerskole, NMBU m.m.

Fredrikstad museum
• Opplevelsesdag i gamlebyen; Her får elever på 5. trinn lære om bybranner, levekår for folk i forskjellige samfunnssjikt, om krig og fred og de får høre historier om flere historiske personer. I utstillingen i Tøihuset og får de høre om Alv Erlingsson og Tordenskjold, lære om hvordan det var for de aller fattigste på Hospitalet og hvordan de rikeste hadde det. Tilbudet er en del av Den Kulturelle Skolesekken (DKS): 41 skoleklasser med totalt 1077 elever og lærere var innom Tøihuset og Gamlebyen i 2019. Tilbudet blir godt tatt imot av skolene og vi får mange gode tilbakemeldinger også fra Kulturetaten i Fredrikstad kommune.
• Omvisninger; I tillegg til Den kulturelle skolesekken, var det rundt 20 skoler som besøkte oss og fikk omvisning på museet i Gamlebyen, Isegran eller på Elingaard.

Kystmuseet Hvaler
• Oppvekst og levekår ved forrige århundreskifte; Skoletrinn 2., 4., 7. og 9. klasse deltar på museets skoleprogram med fokus på oppvekst og levekår ved forrige århundreskifte.
• Barn i arbeid og lek; Her blir elevene på 2. trinn kjent med barns oppgaver i hjemmet på slutten av 1800-tallet. Elevene får høste frukt og lage sin egen eplesaft. Vaske tøy med vaskebrett og balje. Karde ull og tove sin egen ball.
• Jul på Hvaler i gamledager; Her får elevene på 5. trinn en innføring i forberedelsene til jul på slutten av 1800-tallet – begynnelsen av 1900-tallet. De lager stokketre og pynter Emilstuen, slik det ble gjort i 1912. Vi lager deler av en halmuro og papirroser, –som elevene får med seg hjem.
• Steinindustri; Her får 7. trinn se film i spisebrakka, smi sin egen løvetannpluk-

ker i smia, prøve seg på å lage kilehull og klyve stein, sletting og bearbeiding av stein i hoggeskuret og besøke steinhoggerfamilien i Emilstua der de får lage mat på den gamle vedkomfyren.
• Kystkultur; Elevene på 9. trinn får lage sitt eget makrellsnøre og lærer knop og stikk.
Kystmuseet har også hatt besøk av 3. trinn ved den internasjonale skolen i Fredrikstad, der vi laget et tilpasset opplegg av «Barna i gamledager». De lagde eplesaft, vasket tøy med vaskebrett og lagde spiker i smia.

Halden historiske Samlinger
• Ungt Entreprenørskap; Museets formidler har vært mentor for ungdomsbedriften Youth Marketing ved Halden vgs. Møter og workshop på Rød Herregård, hvor ungdomsbedriften tok bilder til bruk i sitt prosjekt. Østfoldmuseene er sikret bruk av bildene til sin markedsføring. Youth Marketing vant pris for beste nettside under fylkesmesterskapet i Rakkestad.

Haldenvassdragets Kanalmuseum
• Besøk av barnehager og skoleklasser fra Marker kommune og omegn. Gruppene fikk omvisning i utstillingen og tilpasset aktiviteter etter alder og ønsker. Temaer som ble berørt var Haldenvassdragets natur- og kulturhistorie, blant annet fløtningshistorie, sluseanlegget, sportegn, dyreliv og istidskreps, biologisk mangfold og spesialundervisning.
• I tillegg har Barne- og ungdomstrinnet ved Marker skole benyttet seg av museets klasserom, fiskestenger som er til utlån og kanoene er brukt til friluftslivundervisning.

Storedal kultursenter
• Jakten på Storedal; Storedal Kultursenter har i samarbeid med KiSs invitert alle 5.klassene i Sarpsborg kommune til Jakten på Storedal. Dette er et prosjekt hvor 5.klassene i Sarpsborg kommune kommer til Storedal Kultursenter for å lære om kunst, kultur og vår forhistorie gjennom praktisk arbeid. I 2019 har 28 grupper gjennomført, totalt 450 elever.

Andre formidlingstiltak

Fredrikstad Museum
I 2019 måtte Fredrikstad Museum redusere noe av sin aktivitet som konsekvens av kutt i tilskudd fra Fredrikstad kommune. Blant annet ble Elingaard Herregård holdt stengt i sommersesong, mens arrangement og vedlikehold av hovedbygningen ble prioritert. Utleie av Elingaard til bryllup er meget populært og viser gode resultater på inntektssiden.

Etter de gode resultatene og erfaringene fra Pepperkakebyen i julen 2018, ble det lagt planer for å utvide museumsbutikken og øke antall pepperkakebidrag. Fredrikstad Museums Venner bestemte seg også for å gi en premie til de tre beste bidragene. Pepperkakebyen 2019 slo alle forventningene med over 10.000 besøkende og rekordomsetning i museumsbutikken.

Kystmuseet Hvaler
Populære foredragskvelder og vandringer har blitt videreført i 2019. Ett av arrangementene ble flyttet til Kornmagasinet på Skjærhalden pga. bedre og større kapasitet. Seks foredrag og fem vandringer ble gjennomført i 2019. Sommersesongen ble utvidet til å følge skoleferien. Besøket har vært bra, men det er kapasitet til flere besøkende.

Halden historiske Samlinger
2019 har også vært et spesielt år for Halden historiske Samlinger. De aller fleste av museets ressurser har blitt kanalisert inn i flytteprosjektet i Øvre magasin. Museet har derfor kun hatt to arrangementer i løpet av året. Driften på Rød Herregård har gått som vanlig, og Rød Herregård og Fredriksten Museum har vært åpne for publikum i sommersesongen. Fredrikshalds Teater har også hatt ordinær drift gjennom året.

Pianostredet figurteater – Sten og Brød; Dukketeater med Daniel Sandvik og Håkon Mørland. Manus av Tord Akerbæk. Produsent Catharina Amundsen. Forestillingen fant sted i bakeriet på Fredriksten og ble spilt to ganger om dagen i to uker i juli, og igjen under høstferien. HhS bidro med faglige innspill, stod for billettsalg, markedsføring og presse.

Julemarked på Fredriksten festning; Deltagelse på julemarked arrangert av Halden turist. Julebutikk i Fredriksten Museum.

Ukens gjenstand; Formidlingen av arbeidet med samlingsforvaltningen i Øvre Magasin har blitt gjort gjennom satsningen Ukens gjenstand. Gjenstandene ble publisert på Østfoldmuseenes Facebookside og i Halden Arbeiderblad i perioden mai til oktober. De ca 30 publiserte

BARNESYSSEL

gjenstandene skildret også prosessen med å flytte et magasin.

Nasjonalt teaterhistorisk museum - Fredrikshalds Teater; Annabella Skagen ble engasjert i to måneder for å skrive underlaget til en søknad til Kulturdepartementet om støtte til utvikling av et teaterhistorisk kulturarvsenter knyttet til Fredrikshalds Teater og Kulissemagasinet. Søknaden ble ikke innvilget, men museet bruker Skagens eminente forprosjektplan som et arbeidsdokument og jobber videre med utviklingsprosjekter og finansiering.

Keramikkprosjektet; Samarbeidet med Foreningen Haldenkeramikk er videreført og formalisert i 2019. I første rekke har arbeidet vært knyttet til utføringen av kjerneoppgaver innen forvaltning og råd om innsamling. Foreningen har også sagt seg villing til å delta i forskingsprosjektet «Museenes kunnskapstopografi» sammen med HhS.

Moss by- og industrimuseum (Mbi)
I forbindelse med restaureringen av Torderød gård på Jeløy er Moss by- og industrimuseum engasjert av Moss kommune for å formidle Torderøds historie. Det vil si å dokumentere Torderøds bygningshistoriske utvikling i restaureringsperioden og lage en dramatisert omvisning som skal spilles hver lørdag og søndag i sommersesongen. Prosjektet inneholder også et VR-prosjekt som skal filme inn en scene som skal brukes til formidling både på museet og på Torderød, samt digitale tekster om huset, personene og historien.

I anledning av Moss bys 300 års jubileum i 2020 og kommunesammenslåingen ble det etablert en foredragsserie kalt O(M)oss som skulle sette dagens mossedistrikt i historisk lys. Moss by- og industrimuseum overtok fra august 2019 ansvaret for den historiske foredragsserien. Den ble startet opp høsten 2018 av Moss 2020 ved Trygve Gulbrand Nordby, Moss Avis og historiker Åsmund Svendsen. Serien er i dag et samarbeid mellom Moss 2020, Moss Avis og Mbi. Foredragene blir holdt èn torsdag hver måned på forskjellige steder i Rygge og Moss, gjerne steder som har forbindelse til tematikken i foredragene. Foredragene blir strømmet og kan følges direkte på moss.avis.no. De blir også arkivert i Moss Avis.

Borgarsyssel Museum
Barnesyssel; Med utgangspunkt i at småbarnsfamiliene etterlyste flere aktiviteter for barn på Borgarsyssel, utviklet vi konseptet Barnesyssel. Dette er et verkstedtilbud for barn, med aktiviteter som tar utgangspunkt i historie. Vi etablerte også en facebookgruppe for å få direkte kontakt med målgruppa. Barnesyssel har bidratt til økt aktivitetsnivå, bedre synlighet og flere gjester i vanlige åpningshelger.

Jubileum 2021; I forbindelse med Borgarsyssel Museums 100 års jubileum har det blitt etablert en prosjektgruppe. Prosjektgruppen begynte arbeidet med å definere jubileet og jubileumsprogrammet i 2019, og skal i 2020 jobbe videre med å sette Snekkenes tilbake til et 1700-tallshus, vandreteater til sommersesongen 2021, ny skriftlig guide til friluftsmuseet, jubileumsutstilling i Olavs hall og diverse jubileumsarrangementer. Museet arrangerte Kick-off på julemarkedet 1.desember og fikk gode samtaler med mange interesserte besøkende.
I tillegg til noen prosjektmøter var prosjektgruppen på studietur til Severs House i London i desember. På tampen av året fikk museet tilsagn på søknaden om 500 000 kroner til jubileet fra Sarpsborg kommune.

Strikk og Prek; I januar 2019 inviterte museet til det første Strikk & Prek for å styrke museet som en møteplass. Fra klokken 11-13 noen fredager i året har håndarbeidsglade mennesker samlet seg i kafeen i Olavs hall, nettopp for å strikke og preke.

Spøkelsesvandring; Til halloween utviklet vi et konsept for barn som kaltes Barnas spøkelsesvandring. Med utgangspunkt i lokal kulturhistorie knyttet til spøkelser og andre okkulte tema, laget vi en vandring med opplevelser for barn fra 6 – 10 år. Det ble gjennomført en testomvisning og en fullbooket omvisning. Publikumsinteressen var stor for den slags formidling.

Turist i egen by; I april var Borgarsyssel en av arenaene for «Turist i egen by». Museet hadde gratis inngang, bokbinderi for barn og flere hundre mennesker besøkte Borgarsyssel denne dagen.

Unge kritikere; Borgarsyssel Museum har deltatt i prosjektet Unge kritikere, der unge museumsbrukere inviteres til å anmelde sine museumsopplevelser.
Det gode hjemsted; Museet er en del av

en arbeidsgruppe som jobber for å skape merverdi og fellesskap i bydel Øst. Arbeidet er initiert av Sarpsborg kommune, men arbeidet drives av en lokal arbeidsgruppe som er med på eget initiativ.

21. august var NRK på museet for å filme til en episode av dokumentarfilmen «I Olavs Fotspor»

Folkenborg museum
Folkr – Flukten fra Folkenborg; Teambuildingopplegg basert på den kjente historien om birkebeinernes flukt fra Folkenborg til Nidaros. Opplegget er et samarbeid mellom Østfoldmuseene og teambuildingsbyrået Teamkraft. Deltagerne kles opp i middelalderklær og deles opp i henholdsvis baglere og birkebeinere, hvorpå de utfører ulike tvekamper som leder opp til den avgjørende flukten der en rekke utfordringer venter. Opplegget er enda nytt, og ikke godt nok markedsført. Det er evaluert sammen med Teamkraft i desember 2019. Nye fremstøt for markedsføring ble drøftet og bestemt iverksatt i 2020.

Skiltprosjekt; Museet har fått 200 000 kroner fra Grinistiftelsen til å skilte museet og gjøre det mer synlig for forbipasserende. En arbeidsgruppe har i løpet av året utarbeidet en plan som innbefatter Infoskilt ved inngangen, et skilt ved parkeringen, to større skilt med navn og logo sentralt på området, samt pekere som viser vei til de ulike hus og delområder på museet. I samarbeid med Eidsberg historielag og Phoenix Haga innebærer prosjektet også en omlegging av inngangspartiet med kutting av trær og opparbeidelse av veien som leder til museets administrasjon, kafé og utstillingslokaler. Ved årsskiftet mangler bare siste korrektur før leverandøren kan gå i gang med utfresing og montering på nyåret. Opparbeidelse av veien vil foregå på vårparten 2020.

Haldenvassdragets Kanalmuseum
Kanalmuseet har tilrettelagt for Ladies Tour of Norway som passerte området fredag 23. august. I den anledning lånte vi ut kanoer etc. slik at det skulle være aktivitet i området under arrangementet. Videre har museet bistått tidsskriftet Kysten i arbeidet med en artikkel om Haldenkanalen og museet, og NAF/Kulturarven med en artikkel om kanaler generelt.

Immateriell kulturarv

Østfoldmuseene arbeider ut fra følgende definisjon på begrepet Immateriell kulturarv;
- praksis, fremstillinger, kunnskap, ferdigheter – samt tilhørende instrumenter, gjenstander, kulturgjenstander og kulturelle rom som samfunn, grupper og, i noen tilfeller, enkeltpersoner anerkjenner som en del av sin kulturarv.

Østfoldmuseene har en rekke tiltak som bidrar til å styrke den immaterielle kulturarven. Vi nevner Barnas museumsstafett og våre skoleprogram - inkludert Den kulturelle skolesekken og tilbud i regi av Den kulturelle spaserstokken. Vi driver dokumentasjonsarbeid hvor vi intervjuer informanter, og på våre arrangementer byr vi på muntlig overført tradisjonsmateriale og håndverk. Østfoldmuseene vil også legge alle oppsettingene på Fredrikshalds Teater og selve driften av teateret, konserter og litteraturarrangementer og de mange dramatiserte omvisningene på museene til listen over vårt arbeid med immateriell kulturarv.
Vi jobber med mat- og matoppskrifter og matproduksjon på arrangementene våre. Vi ivaretar oppgaven med dokumentasjonsarbeid med hensyn til gjenfinning, lagring og registrering av samlingene. Vi har generell fokus på innsamling av immateriell kultur knyttet til Arbeid, helse, velferd, integrering og mobilitet i tråd med strategiplanen vår.

Mangfold og integrering

Ved å gi kulturell kompetanse og engasjere bredt blant mange målgrupper, kan Østfoldmuseene bidra til å motvirke utenforskap. Museet ønsker å være en aktør som jobber aktivt for bedre folkehelse og integrering. Museet rekrutterer frivillige fra et bredt lag av befolkningen og har innledet dialog med relevante institusjoner for et mer forpliktende og langsiktig samarbeid.

Våren 2018 utarbeidet administrasjonen i Østfoldmuseene en søknad om ekstra driftsmidler på en million kroner fra Kulturdepartementet i forbindelse med den årlige søknaden om driftsmidler for 2019. De ekstra midlene skulle gå til prosjekter som fremmet museets samfunnsrolle og gjøre det lettere å søke og finne nye samarbeidspartnere for å øke aktiviteten og åpne museet for et bredere publikum. Høsten 2018 fikk vi søknaden innvilget.

Østfoldmuseene tester ut et konsept

med en egen «samfunnskontakt» som skal kunne bistå arenaene med oppfølging og koordinering av frivillige og finne eksterne samarbeidspartnere for å realisere museets potensiale i folkehelse- og integreringsarbeidet, samt forsknings- og utviklingsprosjekter. Det ble satt av kr 500 000 kroner til et halvårig forprosjekt med oppstart vinteren 2019/2020.

De resterende midlene fra bevilgningen fra kulturdepartementet ble fordelt slik:
• «Tanken om Verdenstorget» på Borgarsyssel; 150 000 kroner under forutsetning om overføringsverdi til andre arenaer
• Bakefellesskapet videreføres eller videreutvikles til et matprosjekt; 150 000 kroner.
• Det ble kjøpt inn nødvendig teknisk utstyr til opptak og streaming av arrangementer og digital formidling med begrunnelse i behovet for universell tilrettelegging, 80 000 kroner.
• Det er satt av 120 000 kroner til et gratis arrangement som lavterskeltilbud, og prosjektet danner case for et eget utredningsarbeid for å avklare handlingsrom knyttet til merverdiavgiften og muligheter for gratis inngang i Østfoldmuseene i 2020.

Driftsavdelingen har, i tillegg til norske ungdommer, hatt ansatt unge flyktninger fra henholdsvis Afghanistan, Eritrea, Syria og Sudan. Disse har hatt en midlertidig ansettelse knyttet til ulike tidsavgrensede oppdrag. Avdelingen har løpende kontakt med disse, som blir engasjert ved behov gjennom hele året. I tillegg til at dette er svært berikende, har det bidratt til at driftsavdelingen nå får utrettet en betydelig større mengde arbeid enn tidligere. Arbeidet må imidlertid tilrettelegges på tidspunkter som ikke kolliderer med annen utdanning/skole som disse er i. I tillegg til ordinær tarifflønn, bidrar arbeidet til at ungdommene får svært nyttig arbeidslivserfaring, innsikt i norsk arbeidsliv, språkpraksis og norske arbeidskollegaer.

Borgarsyssel Museum har i 2019 videreført samarbeidet med NAV og er ukentlig et oppmøtested for ungdom i arbeidstrening. Denne ordningen har i løpet av året blitt utvidet om sommeren med større arbeidsmengde og flere arbeidsdager for 1-2 deltakere. Som påskeferieaktivitet fikk publikum bli kjent med ukrainske påsketradisjoner i verkstedet Pysanka. Dette trakk til oss nye brukergrupper fra det østeuropeiske miljøet i Østfold, og ble grunnlag for gode møter om kultur og tradisjoner på tvers av etnisitet og bakgrunn.

TID, STED, ROM er en foto- og tekstworkshop med innsatte i norske fengsler som skal ende med en utstilling som et sluttprodukt. Målet er å synliggjøre de som ikke har en stemme i samfunnet gjennom en selvpresentasjon bestående av fotografi og tekst. Tanken er også å la dem bli en del av den norske kulturarven ved å bli innlemmet i museets samling. Preus museum holder for tiden på med å utarbeide en metodeveiledning for prosjektet som kan brukes av andre institusjoner. Den begrepsbaserte tematikken TID, STED, ROM brukes som ramme for prosjektet fordi innsatte gjerne har et eget perspektiv på disse allment kjente begrepene som det kan være nyttig for flertallet å bli kjent med. Gjennom bildene vil deltakerne på mange måter møte verden utenfor. De får en stemme og et synlig blikk i det samfunnet de føler seg avskåret fra. På samme måte møter også samfunnet deltakerne via bildene og ordene de har produsert. Deltakerne har hatt full kontroll over sin egen stemme og hvordan de har fremstilt sitt liv og dermed kan samfunnet få et nytt bilde av dem.

HhS arrangerte en utendørs fotoutstilling i Busterudparken foran Fayegården i samarbeid med Preus Museum. Utstillingen er laget av innsatte i Halden fengsel og produsert der i dialog med Preus Museum v/Pål Henrik Ekern. Samarbeidet med HhS bestod av markedsføring, montering, åpningsarrangement og skoletilbud. Utstillingen er videreført i samarbeid med Halden kunstforening som disponerer Fayegården vinteren 2020.

Som et delprosjekt under TID, STED, ROM har Østfoldmuseene og Preus også inngått et samarbeid med Indre Østfold fengsel med tanke på workshop mars/april 2020, med påfølgende utstilling i Folkenborg museums lokaler. Det innsamlede materialet vil bli innlemmet i museets samling. Samlingen vil med dette bevege seg fra å stort sett bestå av unike objekter til å også bestå av bilder og tekst fra grupper som normalt ikke er representert i museenes samlinger.

Ambisjonen er at dette vil føre til en følelse av eierskap og tilhørighet for de

Fredrikstad Pepperkakeby 2019. *Foto: Kjartan Aabel Nilsen*

deltakende gruppene og at samfunnet rundt skal få et innsyn i hvordan livet innenfor murene oppleves. I 2021 planlegges også en museumsutstilling på Preus museum der deltakernes bidrag vil bli satt inn i en større sammenheng som belyser et mangfold av menneskelige selvpresentasjoner.

Prosjektet Bakefellesskapet tar sikte på å arrangere bakeseminarer på de avdelingene i Østfoldmuseene som har vedfyrt bakerovn, i første omgang Borgarsyssel museum i Sarpsborg og Kongsten fort i Fredrikstad. Seminarene skal vare i to dager og innbefatter opptenning og vedlikehold av varme i steinovnene, maling av korn på håndkverner og baking av flere typer brød og annet bakverk.

Brød er og har vært en del av basiskosten i nær sagt alle kulturer, og enkelte brødtyper går igjen med små variasjoner i mange land. Brødbaking er derfor et fint utgangspunkt for møter mellom mennesker med vidt forskjellig bakgrunn. Brød er dessuten relativt enkelt å lage og kan derfor gi mestringsfølelse til dem som ikke har mye erfaring med å bake eller å tilberede mat. Tanken er at kursene kan bli et fast innslag ved de ulike arenaene, med f. eks. ett eller to kurs ved hver avdeling hvert år.

Vi ønsker primært å nå ut til grupper som ikke vanligvis oppsøker museene våre, og vi ønsker å knytte dem til museene utover kursperioden. På denne måten blir de en ressurs for oss, samtidig som de får tilhørighet til en lokal kulturarvsarena. Det overordnede målet er å spre matglede og kunnskap om brødets plass i kulturhistorien, så vel som å skape en sosial møteplass for deltagerne i bakefellesskapet.

Gjennom prosjektet «Inkluderende museer» i regi av Norges Museumsforbund fikk Bakefelleskapet I 2018 79 000.- til oppstart, lønn til kursholder og nødvendig utstyr. Høsten 2018 arrangerte vi en pilot med deltagere fra Fredrikstad internasjonale skole (FRIS) på Kongsten fort. På bakgrunn av denne erfaringen ble det skrevet en tekst til en fellesutgivelse for alle som var involvert i «Inkluderende museer».

Med bakgrunn i nye kr 150 000 som er tilført prosjektet internt, ble det avholdt et oppstartsmøte for videreutvikling av bakefellesskapet med tanke på å avholde kurs med FRIS på Kongsten fort og en tilsvarende gruppe på Borgarsyssel i 2020. En del av planen er at seminardeltagerne skal tilberede mat/bakverk etter eget ønske på et større arrangement ved den aktuelle arenaen kort tid etter seminaret. Østfoldmuseene har i november 2019 deltatt på seminar og avslutning på prosjektet «Inkluderende museer» i regi av Norges museumsforbund. En felles tekstsamling publiseres på nett. Nettsiden www.reisendekartet.no om romanifolket/taterne i grenseområdene mellom Norge og Sverie har ikke blitt videreutviklet i 2019, og ingen nye plasser er registrert eller publiert. Dialogen

med Bohusläns museum opprettfoldes for å sikre innholdet på nettstedet. Interessen for temaet er stor, og 12.000 har besøkt nettsiden. 601 besøkte de to facebooksidene www.facebook.com/reisendekartet og www.facebook.com/resandekartan. Dette viser at det nok er et stort potensiale for videreutvikling av prosjektet dersom det skulle la seg finansiere.

Forskeren Jan Selling som underviser i historie og er lektor i pedagogikk ved Institutionen för kultur och lärande, har fått bruke bilder og dokumentasjon fra Reisendekartet i sin kommende bok Frigörelsen – Romers och resandes emancipation i Sverige och andra länder. Videre har etnolog og forsker Magnus Berg ved School of Global Studies vid Göteborgs universitet, fått bruke materiale til sin kommende bok hvor han skildrer taterne skjønnlitterært. Museet opplever også pågang fra interesserte privatpersoner, og det er gledelig at museet betraktes som en ressurs på feltet. Økomuseum Grenseland har skiltet en av plassene i Reisendekartet, nærmere bestemt Korsgårds hus på grensen mellom Enningdalen och Skee, http://reisendekartet.no/plasser/korsgards/. Kulturvandring har blitt arrangert både hit og til Snarsmon.

Les også avsnittet under samlingsforvaltning om Involvering gjennom digitalisering

Frivillighet i Østfoldmuseene

Østfoldmuseenes arenaer opplever at det er stor interesse fra mennesker som ønsker å bidra som frivillige. Dette potensiale må museet settes i stand til å hente ut. Museet har et ansvar for å kunne være sosiale møtesteder, et sted for livslang læring og en integreringsarena. Vi kan med å legge til rette bidra til folkehelsa i Østfold. Den frivillige innsatsen skaper dessuten merverdi til vårt arbeid med samlingene og i vår formidling.

Fotoregistreringsgruppen på Fredrikstad museum som kalles for Torsdagsvenner arbeider godt med fotosamlingen og brukte i 2019 ca. 400 arbeidstimer til dette. I hovedsak reviderer de Stangebysamlingen bestående av 3000 objekter som skal legges ut på Digitalt Museum.

Fredrikstad Museum har også to ansatte med varig tilrettelagt arbeid. De gjør en stor jobb med forvaltning av fotosamlingen og arkiv i Fredrikstad. Østfoldmuseene viser med slike tiltak et samfunnsansvar hvor personer med spesielle behov for tilrettelegging kan bidra tilbake til samfunnet – på en positiv måte.

På Folkenborg må særlig de frivillige som stiller opp på skoletilbudet for 6. klasse og på de store arrangementene som Barnas dag og Jul på Folkenborg nevnes. Samarbeidet med Eidsberg historielag er særlig verdifullt. Ved Folkenborg museum er det lagt ned 1181 timer for museet. I tillegg har Sissel Myhrvold arbeidet 18 fulle dager med restaurering av en vevnad som skal stilles ut i Narvestadbygningen.

Kystmuseet har begrensede ressurser, men får mye gjort takket være mange frivillige. En egen frivilliggruppe bidrar både til gjennomføring av Den kulturelle skolesekken og til vedlikehold av bygninger og uteareal. Til sammen ble det i 2019 nedlagt hele 1.543 arbeidstimer av frivillige. Arbeid var blant annet stifting og maling av bordkledning, skifting av dører, innvendig maling, rydding, diverse snekkerarbeider, reparasjon av båtmagasin, trefelling, terrengarbeid og nylagt blomstereng, anleggelse av urtehage og tilsyn i eplehagen.

Innen samlingsforvaltning har Moss by- og industrimuseum hatt hjelp av fire pensjonister fra Helly Hansen. De har registrert gjenstander og ordnet arkiv 8 dager á 2,5 timer. Til sammen rundt 60 «frivillige» timer. Gro Behrensen, tidligere ansatt ved Riksarkivet, har i hele 2019 jobbet 60 % stilling med å registrere arkiver. I dokumentasjons- og utstillingsarbeidet har vi hatt hjelp av seks frivillige som har bidratt med ca. en dag hver. Til sammen 6 dager frivillighet. Vi har også hatt glede av at frivillige har hjulpet museet ved gjennomføring av arrangementer. To frivillige var guider på en historisk sykkeltur gjennom Moss og Rygge. Til sammen to dagsverk. Jeløy Rotary er faste søndagsvakter i museet, men på grunn av at museet har hatt stengt i 2019, har ikke denne frivillige kapasiteten blitt brukt.

Borgarsyssel Museum er helt avhengig av frivillige enkeltmennesker og bistand fra frivillige lag og foreninger i gjennomføringen av store arrangementer i friluftsmuseet. Bare slik kan de mange antikvariske bygningene åpens for publikum og fylles med liv og aktiviteter. En stor park og egen urtehage krever mye stell, og museet har særlig dedikerte og trofaste medhjelpere. Totalt er det lagt ned 615 timer frivillig arbeid på Borgarsyssel i 2019. Det inkluderer en fast frivillig som er knyttet til museet, hagedugnad og diverse arrangementer.

6. FORRETNINGSPLAN, FELLES-TJENESTER OG ADMINISTRASJON

Forretningsplan, mål og tiltak

Østfoldmuseene har utarbeidet en forretningsplan i den hensikt å sikre en bærekraftig museumsdrift innenfor de rammer som er gitt i museets strategiplan og gjeldende selskapsstruktur, med henblikk på organisering og avgiftsstruktur. Planen tar utgangpunkt i inntektssiden, uten å derved se bort ifra effekten av å samtidig søke kostnadsbesparende tiltak.

Fokuset er satt på de vesentligste inntektsområder - der det antas å være størst potensiale for økning i egeninntekter. Tradisjonelle inntektskilder som billettinntekter, salg fra museumsbutikker og kafeer, samt utleie av våre unike lokaler, klarer ikke alene å dekke gapet som oppstår mellom økte lønns- og varekostnader og ordinære tilskudd. Prosjektstøtte og midler fra privat og offentlig hold anses å være den viktigste inntektskilde for å utvikle og realisere planene for de ulike arenaene, gjerne i samarbeid med andre kultur- og kunnskapsinstitusjoner. Samtidig er det viktig å styrke frivilligheten og skape et fruktbart engasjementet blant brukerne av museet.

Østfoldmuseene har hatt en god vekst i antall besøkende sammenlignet med 2018 til tross for at vi i 2019 hadde redusert formidlingsvirksomhet ved flere arenaer/museum (Moss by- og industrimuseum, Elingaard Herregård og Rød Herregård).

Årsakene til økningen er noe sammensatt, men helt konkret har de digitale tellerløsningene vi installerte i 2018 ved tre arenaer (Elingaard Herregård, Eidet Lensemuseum og Storedal kultursenter) vært i drift et fullt år – hele 2019, og det har muliggjort telling av besøkende på arenaer som tidligere ikke har blitt telt. En annen årsak er vi har hatt flere publikumstilbud i ferietid (vinterferie, påskeferie, høstferie og i helgene) for spesielt barnefamilier som har resultert i økt besøkstall i disse periodene. Fredrikstad Pepperkakeby i desember dro også 3.500 flere besøkende i år enn i fjor til Fredrikstad Museum i Gamlebyen.

Østfoldmuseenes digitale satsning

2019 preges av å være et driftsår hvor vi har blitt bedre kjent med publiseringsløsningen Museum24 (satt i drift januar 2019 på nettsiden https://ostfoldmuseene.no og dets underliggende arenasider). Vi bringer med oss erfaringer og tilbakemeldinger fra ansatte og publikum, og gjennomfører en intern evaluering i 2020. Det er et ønske om å optimalisere brukeropplevelsen med færre sider å forholde seg til for å finne informasjon om åpningstider, arrangementer og aktuelle utstillinger. Flere avdelinger i Østfoldmuseene har tatt i bruk modulen «Billett på nett» i Museum24 som muliggjør forhåndskjøp av billetter til arrangementer via nettsidene. Østfoldmuseene er delaktig i videreutviklingen av modulen, og vi ser frem til sømløs integrering mot KDR (kasseløsning). Museum24 har modul for direkte eksport fra arrangementskalender til eksterne samarbeidsaktører som f.eks. VisitØstfold, men denne modulen er foreløpig ikke tatt i bruk.

Redaksjonen ser stor verdi i den tette koblingen mellom Museum24 og KulturIT's øvrige økosystemer. DM24 (DigitaltMuseum artikkeleditor) har vist seg å være et godt verktøy som gjør det enkelt for samlingsforvaltningen å formidle historier og fagartikler med utgangspunkt i samlingene våre. Ved utgangen av 2019 var det publisert 68 artikler på DigitaltMuseum. I Østfoldmuseenes planer for langsiktig forvaltning og formidling av artikler erfarte vi at DigitaltMuseum ikke klarte å dekke alle behovene våre knyttet til stedsbunnet formidling, og vi har derfor utvidet den digitale verktøykassa vår med KulturPunkt. (se https://kulturpunkt.org/). Vi ser stort potensiale i plattformen og vi forventer å kunne produsere avanserte interaktive presentasjoner og historier ved hjelp av f.eks. rebus, spill, visning av 3D modeller, animasjoner, AR og 360 foto/video. Ved utgangen av 2019 var det publisert rundt 40 punkter med historieformidling i løsningen, noe som bringer oss til nok et spennende samarbeidsprosjekt i Østfoldmuseene.

Østfoldmuseenes Seniorgruppe

Vi er i den heldige posisjon å ha tidligere medarbeidere og pensjonister som fremdeles ønsker å bidra med deres fagkunnskap og kompetanse hos oss. Er det et sted det virkelig trengs ekstra hender og hoder, så er det i å sikre langsiktig forvaltning av tidligere publisert materiale. Østfoldmuseene er kjent for å være tidlig ute med å ta i bruk digital teknologi, og har i en tiårs periode produsert hundretalls nettartikler i ulike plattformer. Det har etter hvert blitt svært tidkrevende og omfattende å vedlikeholde og drifte

Barnas Kongsten, en familiedag med aktiviteter på Kongsten Fort.
Foto: Gaute Jacobsen

Fra familiedagen Barn og dyr på Folkenborg museum.
Foto: Hilde Lauvland

Kongebesøk på Haldenvassdragets Kanalmuseum. *Foto Dag Krogstad*

Salg av gammeldags drops under Smaalensmarken.
Foto: Kristian Ringen

Åpen herregård og teselskap i herregårdshagen.
Foto: Fredrikstad Museum

Besøkstall 2019

Museum/arena	2016	2017	2018	2019
Borgarsyssel Museum	22.751	13.942	11.765	11.783
Fredrikstad Museum	20.369	14.138	17.257	28.765
Folkenborg Museum	1.959	2.727	2.126	2.817
Halden historiske Samlinger	34.348	22.113	37.155	40.077
Haldenvassdragets Kanalmuseum	9.191	9.106	7.679	7.753
Kystmuseet Hvaler	3.001	2.652	2.898	3.028
Moss by- og industrimuseum	6.112	4.955	3.602	1.541
Storedal Kultursenter	2.282	2.883	2.346	3.744
Trollull fellesmagasin	0	85	33	8
Eidet Lensemuseum	0	500	865	2.057
Østfold fylkes billedarkiv	0	0	17	17
Totalt	**100.013**	**73.101**	**85.743**	**101.590**

løsningene. Flere av plattformene er i ferd med å forvitre digitalt, og det er et tidsspørsmål før innholdet ikke lengre er tilgjengelig. Seniorgruppa skal konvertere, kvalitetssikre og flytte gammelt innhold over til KulturPunkt og DigitaltMuseum. Dette arbeidet ble påbegynt med møter i 2019, og vil iverksettes for fullt i 2020.

Etablering av Podcaststudio / studio for vokalopptak

Østfoldmuseene ønsker å være digitalt tilgjengelig der publikum til enhver tid befinner seg, det være seg i sosiale medier og på nett. Vi ser på Podcast som et svært egnet medium for å nå ut til publikum med fortellinger om levd liv og dagsaktuelle temaer. Vi har gjennomført flere interne podcastproduksjoner og vi tror vi har funnet frem til et format publikum vil like. Vi setter i gang Podcastproduksjoner for alvor i 2020. Studioet som befinner seg i administrasjonsbygget i Sarpsborg er også egnet til lydproduksjon av innhold for formidling i KulturPunkt, utstillinger, voice-over på film, etc.

Teknisk AV-utstyr for livestreaming

Østfoldmuseene har i 2019 gjennomført to interne livestreaminger fra fellesmøter og informasjonsmøter. Hensikten med livesendinger er å knytte ansatte ute på avdelingene tettere sammen uavhengig av fysisk lokasjon. Vi har investert i et videokamera, trådløse mikrofoner og mediaconvertere for live streaming til YouTube og Facebook. Utstyret skal også benyttes for å tilgjengeliggjøre innhold fra museene til publikum som ikke kan besøke oss fysisk.

Museumspodden

Museumspodden er utviklet av Østfoldmuseene, men er et samvirke mellom museer og kultursektoren for felles distribusjon av podcaster. Samvirke ønsker å kunne tilby kunnskapsrik og mangfoldig lytteropplevelse til publikum uavhengig av geografisk tilhørighet, og bidrar til vår satsning på universell tilrettelegging. Museumspodden er utviklet for å ivareta museer, formidlere og andre institusjoner med begrensede ressurser. Det være seg tid til produksjon, kompetanse, økonomi eller en kombinasjon av disse. Ved å publisere podcaster inn mot en felles distribusjonskanal vil vi samlet kunne oppnå vesentlig større dynamisk spredning og synlighet. Podcastabonnenter vil motta en jevn strøm av nye podcastepisoder med varierte temaer som følge av stor variasjon i produsentenes kunnskapsfelt og geografisk plassering.

Første generasjon av Museumspodden sto ferdig 7. mars 2019. Da var podcastfeeden meldt inn til de fleste podcasttilbyderne som iTunes, Google Podcast, Spotify, Stitcher, Pocketcast, Player.fm, Podtail og Blubrry. Plattformen baserer seg på WordPress med skreddersydd plugin for å best ivareta uavhengighet og langsiktig forvaltning og eierskap til dataene. Utover distribusjon av podcastepisoder, er det lagt opp til mulighet for presentasjon av fordypningsartikler og presentasjon av produsentene som bidrar inn i løsningen.

Markedsføringsarbeid

Markedsarbeidet ved Østfoldmuseene har blitt gjennomført etter plan i 2019, og vi har i tillegg fått testet ut nye annonseringskanaler SnapChat-filter og programmatisk annonsering for Barnas Museumsstafett via Amedia. Det ble også gjennomført brukerundersøkelser i regi av Kulturrådet på to av våre museer under sensommer/høst.

Markedsmål og trafikktall
Antall publikumsbesøk - alle museene/ arenaer: 101.590 +18,5% i økning ift 2018.
Antall nettsidevisninger/unike sidevisninger – ostfoldmuseene.no: 179.591/124.612
Antall nettsidevisninger/unike sidevisninger – DigitaltMuseum: 5.219/4.798

Sosiale medier pr. 22. januar 2020:
- Facebook (Østfoldmuseene), ant. følgere: 8.131
- Instagram (Østfoldmuseene), ant. følgere: 2.490
- Twitter (Østfoldmuseene): ant. følgere: 793
- YouTube (Østfoldmuseene): 131 abonnenter, 182 videoer og ca. 93.000 videoavspillinger

Annonsering i Amedias aviser og digitale nettaviser i Østfold
Vi har gjennom året fin bredde i våre besøkende og etterstreber å tilby arrangementer som fenger ulike deler av befolkningen. Derfor benyttes flere annonsekanaler for å kunne nå ut til mange ulike målgrupper. For å nå ut til eldre (55-64, 65-74 + år) annonseres det fortsatt i papiravisutgavene av lokalavisene, i det vi har kalt for «kulturspalte». Den plasseres fast på fredager ca. 25-30 uker i året i Amedias aviser, plassert sammen med annonser for øvrige lokale kulturaktiviteter. For større arrangementer og andre signalarrangement annonseres det også i papiravisene, der man blant annet kunngjør fullt program og mer detaljert informasjon.

Amedias aviser når ut til flest mennesker i vår region med et samlet netto opplag på 67.000 og 93.700 lesere.
Fredriksstad Blad: 22.200/27.700,
Halden Arbeiderblad: 7.300/9.400,
Moss Avis: 13.400/21.000,
Sarpsborg Arbeiderblad: 12.300/18.800
Smaalenenes Avis: 11.800/16.800.

Samlet gir annonsering i papiravis (print) + digitalt også større rekkevidde enn digitalt eller papiravis alene. Men vi har også i år redusert antall papiravisannonser i forhold til tidligere år, og følger «etter» våre ulike målgrupper i de kanalene de til enhver tid befinner seg. Trender viser at det blir mer og mer digital annonsering og annonsering i sosiale medier, da målgruppen «eldre» benytter seg flittig av disse kanalene også.

Google/TripAdvisor
Status pr. 22. januar 2020. Høyeste score (stjerner) man kan få er 5,0. Tallet i parantes angir fjorårets score.

Museum/besøksarena	Google Min bedrift - antall anmeldelser	Google Min bedrift - ant. stjerner (score)	TripAdvisor - antall anmeldelser	TripAdvisor ant. stjerner (score)
Borgarsyssel Museum	155	4,3 (4,3)	44	4,0 (4,0)
Fredrikstad Museum	95	4,4 (4,3)	17	3,5 (4,0)
Elingaard Herregård	65	4,3 (4,2)	0	0
Kongsten fort	171	4,4 (4,4)	31	4,0 (4,0)
Kystmuseet Hvaler	19	3,7 (3,7)	3	3,5 (3,5)
Halden historiske Samlinger	15	4,4 (4,1)	0	0
Fredrikshalds Teater	67	4,3 (4,4)	0	0
Fredriksten Museum	2	3,5 (3,5)	1	4,0 (0)
Rød herregård	150	4,6 (4,5)	24	4,5 (4,5)
Folkenborg Museum	52	4,2 (4,1)	2	4,5 (4,5)
Haldenvassdragets Kanalmuseum	99	4,3 (4,1)	4	3,0 (3,0)
Moss by- og industrimuseum	26	4,2 (4,5)	19	4,5 (4,5)
Storedal Kultursenter	45	4,4 (4,3)	3	4,0 (4,0)

Snapchatfilter som ble brukt under Fredrikstad Pepperkakeby.

Amedia digitalt

Vi har fortsatt med annonsering i alle Amedias digitale kanaler i Østfold (nettavis via PC, nettbrett og mobil), og her er en liten oversikt over antall visninger, klikk og inscreen. (Sistnevnte kategori angir prosentandel av visninger der minst halve banneret har vært synlig på skjermen til brukeren i min. 1. sekund).
Antall visninger – samlet: 1.378.333
Antall klikk på annonsene: 4.253
Klikkrate: 0.31 %
Inscreen: 87 %

Iht Amedia er bransjesnittet i Norge for inscreen på 63%. Når det gjelder klikkrate er en bransjenorm for nettaviser/magasiner at alt over 0.20 % er veldig bra. Ut ifra dette kan vi si at vi kan vise til gode tall (gj.snitt på 0,31 %) og kampanjeresultater for våre digitale annonsekampanjer i 2019.

Fordeling og visninger pr. digitale nettavis hele 2019:

Fredriksstad Blad: 481.093
Sarpsborg Arbeiderblad: 303.129
Halden Arbeiderblad: 116.886
Moss Avis: 174.635
Smaalenenes Avis: 295.731
Andre nettaviser: 6.859

Amedia papiravisannonser – pr. avis:

Fredrikstad Blad: 40 annonser
Sarpsborg Arbeiderblad: 37 annonser
Rakkestad Avis: 2 annonser
Halden Arbeiderblad: 20 annonser
Moss Avis: 19 annonser
Smaalenenes Avis: 34 annonser

Felles Østfoldmuseene program vår & sommer og høst & vinter i 2019

Det ble også i 2019 utarbeidet felles sesongprogram med oversikt over alle arrangementer og publikumstilbud, for henholdsvis Vår & sommer og Høst & vinter. Programmene inneholder informasjon om omvisninger, åpningstider m.m., og totalt 10.000 program har blitt distribuert ut til alle hoteller, turistkontor, bibliotekene og servicetorg i fylket. I tillegg har programmene blitt delt ut på kafeer, butikker, kinoer og ulike kultur- og aktivitetsarenaer, samt våre museer. Det er også blitt laget digitale utgaver av programmene som ligger nedlastbare via våre nettsider ostfoldmuseene.no.

Samarbeid med destinasjonsselskapene i Østfold

Østfoldmuseene er medlem i de ulike destinasjonsselskapene i fylket, og samarbeidet også i 2019 med Visit Østfold på ulike digitale kampanjer rettet mot nasjonalt og internasjonalt reiseliv. De digitale kampanjene har blitt kjørt i sosiale medier ved påsketider, kontinuerlig under sommerferien og før jul. Kampanjene har i stor grad vært rettet mot arrangementer for barn og tilbud til barnefamilier.

Elektroniske nyhetsbrev - Mailchimp

Elektroniske nyhetsbrev har blitt en viktig markedsføringskanal for en del av museene. Østfoldmuseene har nå totalt ca.1.700 abonnenter, og i 2019 ble det sendt ut 36 nyhetsbrev.

Ny annonseringskanal SnapChat – filter

Under Fredrikstad Pepperkakeby fra 30. november til 15. desember ble det laget et Pepperkakeby geofilter som SnapChat brukere kunne benytte dersom de besøkte Fredrikstad Museum eller befant seg i nærheten av museet. 10.098 besøkte museet under Fredrikstad Pepperkakeby og fikk se de litt over 30 flotte pepperkakebidragene. I lokalene hang det også plakater som informerte om at det var et pepperkake-Snapchat filter tilgjengelig. Resultatet ble som følger:

- 2.700 swipes (antall som så filteret da de skulle lage en snap)
- 681 personer valgte å benytte seg av filteret
- 19.600 personer fikk se filteret via snaps de mottok eller i Stories fra sine venner
- 25,1 % av de som hadde mulighet til å benytte seg av filteret gjorde det

Sponsorarbeid

Sponsorarbeidet i Østfoldmuseene er i startgropen, og 2019 har blitt brukt til å utarbeide forslag til sponsorvirksomhet, kartlegge dagens sponsorer og gavegivere samt identifisere nye sponsormuligheter. Inspirasjon er hentet fra en rekke nettverksmøter der næringslivet samles, arbeidsmøter med idrettslag (Sarpsborg 08 som arbeider svært profesjonelt og aktivt med å skaffe samarbeidspartnere) m.m. I tillegg har man rådført seg med 2-3 andre norske museer om hvordan de arbeider aktivt med sine sponsorer og med å skaffe nye. En kartlegging av dagens gaver og sponsorinntekter i 2019, viser at vi har mottatt 155-160.000 kr i sponsorinntekter. Målet er at det skal økes til 500.000 kr kommende år.

Nasjonal bruker og bruksundersøkelse – Kulturrådet

Den nasjonale bruker- og bruksundersøkelsen i museer i Norge ble gjennomført sensommer og høst 2019. Undersøkelsen er i regi av Kulturrådet, og firmaet Rambøll er ansvarlig for gjennomføring og innsamling av dataene. På landsbasis deltok 62 museer med til sammen 145 besøksarenaer, og det ble samlet inn 8.924 besvarelser. I Østfoldmuseene deltok Borgarsyssel Museum og Fredrikstad Museum.
Enkeltspørsmålene i undersøkelsen var delt inn i fire hovedområder: Tilfredshet, samfunnsbetydning, anbefalingsvillighet og opplevelse av museet.
Under ser man resultatet til Østfoldmuseene (samlet) i grått og de nasjonale funnene (i rødt) på skalaene 1-10 og 1-6 - der 10 og 6 var høyeste score:

Vi har mottatt mer detaljerte rapporter for Østfoldmuseene(samlet), for Borgarsyssel Museum og de nasjonale funnene. Del 2 av samme undersøkelse vil finne sted sen vår- og forsommer i 2020.

7. NETTVERKSARBEID

Nasjonale og nordiske nettverk

Alle avdelingene er engasjert i et eller flere av de nasjonale nettverkene, samt i et par nordiske nettverk. Nettverkene er viktige fagarenaer for museumsansatte. Arbeidet i nettverkene vil bli videreutviklet og Østfoldmuseene er innstilt på å engasjere seg i nettverkenes arbeid. Østfoldmuseenes avdelinger deltok i 2019 i følgende nasjonale og nordiske nettverk:

- Nasjonalt museumsnettverk for minoriteter og kulturelt mangfold
- Nettverk for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie
- Nettverk for industri- og teknologihistorie
- Skognettverket
- Nasjonalt nettverk for bevaring og formidling av kulturhistorisk fotografi.
- Nettverk for Fiskerihistorie og kystkultur
- Sjøfartsnettverket
- Herregårdsnettverket. Nettverksansvarlig på nasjonalt nivå; Fredrikstad Museum

Østfoldmuseene - Fredrikstad Museum er sekretariat for norsk Herregårdsnettverk. Herregårdsnettverket avholdt to treff i 2019, på Hafslund hovedgård i mars og på Bygdø Kongsgård i oktober. Nettverket har fått en vitamininnsprøytning med forskningsmidlene fra Kulturrådet til prosjektet Opphøyet og Oversett, og aktiviteten i nettverket i 2019 har nærmest vært synonymt med forskningsprosjektet.

Prosjektet skal undersøke herregårdsmuseets plass i den norske erindringstopografien og se på hvorfor herregårdene ble museer, se på overgangen fra levende anlegg til kulturminne, og ha et selvrefleksivt blikk for å utvikle herregårdsmuseene. Arbeidet skal munne ut i et bokprosjekt med fagfellevurderte artikler, utstilling og katalog over herregårdsmuseene.

Prosjektet har fått god respons og stor deltakelse fra nettverkets medlemmer. Det sendes jevnlig ut informasjon til alle medlemmene fra så vel det svenske som det danske nettverket. Ny logo av året er tegnet av Marianne Røragen, Østfoldmuseene. Moss by- og industrimuseum har holdt innlegg på Herregårdsnettverkets nettverkssamling i mars 2019, samt deltatt på nettverkssamling i november 2019.

Nettverk for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie har viet arbeidet til forskningsprosjektet om Løsarbeideren og standardarbeideren – tilknytningsformer i arbeidslivet i et historisk perspektiv. Museet har deltatt på to samlinger i 2019 i tillegg til å være representert i arbeidsgruppa for prosjektet. Det er utarbeidet prosjektskisser for delprosjektene og deltakerne arbeider med et første tekstutkast.

Andre nettverk

Nettverket «1718 – krigen menneskene skuddet» ble initiert av Halden historiske Samlinger i 2015. Museene som deltar er Sverige Armémuseun, Bohusläns museum, Jamtli och Karolinska förbundet samt Fredriksten festning, Forsvarets museer og Østfoldmuseene fra Norge. Nettverket blir koordinert av Halden historiske Samlinger. Det har ikke blitt avviklet samlinger i 2019, men dialogen opprettholdes også etter markeringen i 2018. Nettsiden www.1718.no formidler kunnskap om den store nordiske krigen og relasjonene mellom Danmark, Norge og Sverige. På siden kan publikum besøke 89 steder med relvans for denne histoien, men det publiseres ikke lenger på sidene. Selv om besøket har gått ned etter markeringen i 2018 har 6.800 gjester vært inne på sidene i 2019. Østfoldmuseene har intensjon om å ivareta innholdet for fremtiden.

Østfoldmuseene har deltatt på en konferanse i Warszawa Polen i november 2019 for å etablere partnerskap til prosjekter innenfor finansieringsordningen EEA-Grants (EØS-midler). Vårt samarbeid med Lazienki Museum i Polen har tidligere vært vellykket og det vurderes nå en mulighet for fornying av dette samarbeidet. Tema for det nye prosjektet er herregårder, hager og formidling.

HhS har i 2019 overtatt lederverv et i det nordiske nettverket for historiske teatre - PERSPEVCTIV. Museet har også deltatt i det europeiske nettverket med en representant.

Kanalmuseet samarbeider med Haldenvassdraget Vannområde v/ prosjektleder Lars Selbekk. Museet har ansvar for årlig overvåkning av miljøtilstanden i totalt 50 bekker/elver i Haldenvassdraget, og samarbeider i tillegg med vannområdet om andre prosjekter. Utvidet nettverk med vannkvalitetsgruppa

inkluderer vannområdene Glomma sør, Haldenvassdraget og Morsa.

Kanalmuseet samarbeider også med en referansegruppe bestående av 10 biologer med forskjellig fagbakgrunn og arbeidslivserfaring, fra universitet, høyskole, offentlig forvaltning, privat virksomhet, museumsvirksomhet ol. Det jobbes med ferskvannsbiologiske emner knyttet til Haldenvassdraget og Østfold, samt artsbestemmelse av store muslinger. Det er også tett samarbeid med Utmarksavdelingen, Miljøvern-avdelingen hos Fylkesmannen i Oslo og Viken om prosjekter knyttet til naturforvaltning i Østfold.

Kanalmuseet samarbeider med Naturhistorisk Museum ved UIO om spørsmål knyttet til utstillinger, oppbevaring og merking av biologiske prøver, systematiske problemstillinger, faglitteratur, utstyr osv., og museet er representert i styret for Naturhistorisk Seksjon i Norges museumsforbund.

8. STOREDAL KULTURSENTER

Også i 2019 har Østfoldmuseene samarbeidet tett med eierstyret i Storedal kultursenter, hvor de frivillige har overtatt det praktiske vedlikeholdet og driften av anlegget. Eierstyret og de frivillige har tatt initiativ til, og gjennomført en rekke arrangementer – for eksempel i samarbeid med Litteraturuka i Sarpsborg og Ridderdagene. Østfoldmuseene har det administrative og økonomiske ansvaret, og har sørget for gjennomføring av det pedagogiske tilbudet til skolene og tilbudt omvisninger i anlegget på bestilling.

Østfoldmuseene har vedtatt at de ønsker å avvikle sin drift av Storedal kultursenter, og de vil medvirke til å finne en mer egnet driver. Museet mangler riktig kompetanse og tilgang til ressurser, og virksomheten lar seg ikke innlemme i museumsdriften ellers. Østfold fylkesting har dessuten bedt om en utredning for å finne ut om det er grunnlag for å utvikle Storedal kultursenter til en nasjonal arena for formidling av kunst til blinde og svaksynte. Det er etablert en egen arbeidsgruppe som ser på mulighetene. Arbeidsgruppa har i 2019 bestått av Signe Øye, Ingebjørg Guslund fra Storedal kultursenter, Henrik Eurenius og Karoline Andreassen Tandberg fra Sarpsborg kommune, Svein Helge Treimo fra Østfold fylkeskommune og direktør for Østfoldmuseene, Hege Hauge Tofte.

I 2019 har arbeidsgruppen med støtte fra Sarpsborg kommune og Østfold fylkeskommune gjennomført en mulighetsstudie med bistand fra Agenda Kaupang. Mulighetsstudiet konkluderte med tre mulige utviklingsveier for Storedal Kultursenter.

1. Et nasjonalt senter for kunstformidling og kunstproduksjon rettet mot blinde og svaksynte, med statlig delfinansiering.
2. Et regionalt senter for Viken med en noe bredere brukergruppe.
3. En videreutvikling av et lokalsenter i Østfold, med bred brukergruppe, mange samarbeidspartnere, mange ulike aktiviteter og en daglig leder som koordinerer det hele.

For drift av et nasjonalt senter kan det søkes statlig delfinansiering. I Østfold er den mest nærliggende institusjonen til å drive et nasjonalt senter for taktil kunst og sanseformidling på Storedal, Galleri F 15, fordi denne institusjonen er inne på statsbudsjettet allerede. Et prosjekt for å forsøke å utvikle et nasjonalt senter for taktil kunst og sanseformidling vil ta 3–4 år, og må trolig i utgangspunktet finansieres som et spleiselag mellom Sarpsborg kommune og Viken fylkeskommune.

Arbeidsgruppa er enige om at det vil bli opp til et forprosjekt å avgjøre om ambisjonen bør legges på alternativ 1, 2 eller 3., og at veien videre er å søke midler til, og legge til rette for, en prosjektstilling i 2-3 år i forlengelse av forprosjektet. Prosjektet må altså deles opp i et forprosjekt og et hovedprosjekt, og det må etableres en prosjektgruppe.

Ettersom Agenda Kaupang i sin rapport peker på Galleri F15 som en naturlig videre faglig kraft og aktør i realiseringen av prosjektet utformer nå Østfoldmuseene og F15 en søknad sammen for å få på plass en prosjektleder som kan gjennomføre et forprosjekt i løpet av 2020.

Hvordan prosjektgruppen skal sammensettes bør drøftes nærmere. I utgangspunktet synes det fornuftig at Viken fylkeskommune som regional aktør er viktig i prosjektgruppen, i første omgang på administrativt nivå. Det samme gjelder Sarpsborg kommune. Videre bør Blindeforbundet inn som viktig ressurs, det samme gjelder Stiftelsen Storedal Kultursenter, Galleri F15 og Østfoldmuseene.

Lydskulpturen Ode til lyset ble ferdig restaurert og gjenåpnet i 2019, og de frivillige og styret har jobbet med et storstilt program for Storedal kultursenters 50 års jubileum i 2020. Det har blitt jobbet systematisk for å ta igjen etterslep i vedlikeholdsarbeidet på Storedal, og stell og oppfølging av hage og kulturhus har blitt vel ivaretatt, i henhold til avtalen mellom eierstiftelsen og Østfoldmuseene.

9. ORGANISASJONEN

Østfoldmuseenes administrasjon

Stiftelsen Østfoldmuseene ble stiftet den 8. desember 2009 med etableringsstart 1. januar 2010.

Stiftelsen er stiftet av:
Østfold fylkeskommune
Moss kommune
Stiftelsen Fredrikstad Museum
Stiftelsen Halden historiske Samlinger
Stiftelsen Borgarsyssel Museum
Stiftelsen Folkenborg museum
Stiftelsen Haldenvassdragets Kanalmuseum
Hvaler kulturvernforening

Stiftelsen består av:
Borgarsyssel Museum
Folkenborg museum
Fredrikstad Museum
Moss by- og industrimuseum
Halden historiske Samlinger
Haldenvassdragets Kanalmuseum
Kystmuseet Hvaler
Museumstjenesten
Østfold fylkes billedarkiv
Storedal Kultursenter ble innlemmet i organisasjonen den 1.1.2011

Styret er stiftelsens øverste organ.

Styremedlemmer 2019

Halstein Sjølie, styreleder januar-september (vara Gunnel Edfeldt).
Sigmund Karlsen (vara Lisbeth Sandbæk) fra september 2018
Wenche Olsen, nestleder januar-september (vara, Ole Hagen)
Wenche Olsen, styreleder fra 27. september (vara, Ole Hagen)
Gunnel Edfeldt, nestleder fra 27. september
Kari Kjærheim, styremedlem (vara Gunn Karin Karlsen)
Hanne Rigmor Egenæss Wiig, styremedlem (vara John Ljøner Andersen)
Sissel Utne, styremedlem (vara Bjørn Jansen)
Roderick Ewart, ansattes representant (vara Morten Bjerknes)
Bjørg Holsvik, ansattes representant (vara Hege-Beate Solås Lindemark)

Forvaltningen av stiftelsen hører under styret. Styret har sørget for at stiftelsens formål er ivaretatt. Styret har vedtatt årlig budsjett for den samlede virksomheten, og påsett at regnskap og formuesforvaltning er ivaretatt på en betryggende måte. Styret har fulgt opp budsjettet, herunder kontrollert stiftelsens likviditet, finansieringsforhold, investeringer og særlige risikoer. Styret har gjennomgått virksomhetens perioderegnskaper i løpet av regnskapsåret og vurdert avvik fra budsjettet, samt vurdert behovet for budsjettkorreksjoner/korrektive tiltak. Styret har godkjent årsberetning og regnskap. Styret har et gitt administrasjonen i oppdrag å utarbeide et langtidsbudsjett samt å foreslå omstillingstiltak i den hensikt å skaffe virksomheten frie midler og handlingsrom for fremtidig utvikling.

Styrets arbeid

Styret har avholdt 8 styremøter og behandlet 41 saker. 19.3.2019 ble det avholdt et felles styreseminar for Museene i Akershus, Buskerudmuseet, Norsk Bergverksmuseum og Østfoldmuseene. Tema for seminaret var muligheter og utfordringer i forbindelse med etableringen av Viken fylkeskommune og regionreformen, og møtet endte opp med en klar oppfordring til de respektive administrasjonene:

Styret stiller seg på prinsipielt grunnlag positivt til et tettere samarbeid med de øvrige museene i Viken. Gjennom faglig, markedsmessig og administrativt samarbeid kan museene bl.a. oppnå sterkere fagmiljøer, bedre ressursutnyttelse, en mer bærekraftig forvaltning og større gjennomslagskraft. Ikke minst kan en slik koordinering bidra til å fremme museenes samfunnsrolle i Viken. Slikt samarbeid kan skje gjennom f.eks. fordeling av ansvarsområder, deling av ressurser og samarbeid om nye inntektskilder og utviklingsprosjekter. Styret ber administrasjonen om å videreføre prosessen med en formalisering av utvalgte samarbeidsområder for vedtak i senere styremøte.

Østfoldmuseenes styre har medvirket aktivt til at Fredrikstad kommune nå legger tilbake de driftsmidlene museet mistet i 2019. Nå er håpet å få på plass en fremtidsrettet leieavtale i samarbeid mellom Fredrikstad kommune og Forsvarsbygg som sikrer bærekraftig drift av Fredrikstad Museum og fortsatt tilstedeværelse i Tøihuset. Styret har dessuten vært opptatt av lokal forankring gjennom samarbeid og dialog, samt tydeliggjøring av organisasjonens struktur og styrking av eierforums posisjon. Dette har medført

endrede arbeidsformer mellom direktør og eierstyrene, samt et årshjul for eierforum, tilpasset museets drift fra 2020.

Eierforum

Det er etablert et Eierforum for stiftelsen Østfoldmuseene. Eierforum er et kontaktorgan for stifterne. Det består av to representanter fra hver av stifterne, til sammen 18 medlemmer. Ved siden av å uttale seg til budsjett og handlingsplaner er Eierforum styrets valgkomite. De fastsetter styrets godtgjørelse og velger revisor.

Eierforums representanter
Borgarsyssel Museum;
Carl Einar Kure, Thomas Winther
Halden historiske Samlinger;
Magne Rannestad, Petter Anker Rasch
Haldenvassdragets Kanalmuseum;
Reni Braarud, Amund Rakkestad
Folkenborg museum;
Ingar Diskerud, Einar Antonsen
Fredrikstad Museum;
Guro Havrevold og Thomas Bæk Jahreie
Kulturvernforeningen Hvaler;
Paul Henriksen, Arnt-Otto Arntsen
Moss kommune;
Hanne Tollerud, Tomas Colin Archer
Østfold fylkeskommune:
Atle Haga, Andreas Lervik
Storedal kultursenter
Signe Øye, Ingebjørg Guslund

Valgkomiteen består av Andreas Lervik, Hanne Tollerud og Reni Braarud. Og Andreas Lervik leder eierforum.

Likestilling

Per 31.12.19 var det ansatt i faste stillinger 19 menn (17,2 årsverk) og 40 kvinner (33,9 årsverk), totalt 59 i faste stillinger (51,1 årsverk). Det har vært tilknyttet 2 lærlinger i tømrerfag gjennom året tilsvarende 2 årsverk, begge menn. I tillegg i midlertidige stillinger 27 menn (2,4 årsverk) og 36 kvinner (4,3 årsverk), totalt 63 i midlertidige stillinger (6,7 årsverk). Av dette er de fleste sesongansatte som museumsverter ved avdelingene.

Østfoldmuseene har et bevisst forhold til likestillingsarbeidet. Styret består av 2 menn og 6 kvinner. Styret har en sammensetning som oppfyller likestillingslovens krav. Østfoldmuseene har en overvekt av kvinnelig ansatte

Diskriminering

Østfoldmuseene har en uttalt politikk om å øke mangfold og ikke forskjellsbehandle usaklig eller diskriminere.

Ledergruppa

Direktørens ledergruppe har i 2019 bestått av 4 avdelingsdirektører, driftssjef og økonomisjef. Borgarsyssel Museum, Folkenborg Museum og Moss by- og industrimuseum blir ledet av Bård Alsvik. Fredrikstad Museum og Kystmuseet Hvaler ledes av Gaute Jacobsen, Halden historiske Samlinger ledes av Lillian Nyborg. Avd. for samlingsforvaltning, dvs. fellesmagasinet Trollull, Østfold fylkes billedarkiv og Museumstjenesten ledes av Siri Eriksen Gjems. Driftsavdelingen ledes av Steinar Helgesen. Haldenvassdragets Kanalmuseum har en daglig leder, Desiree Nævdal, men avdelingen er representert i ledergruppa ved direktør. Torunn Gudesen er stabsdirektør med ansvar for fellestjenestene i administrasjonen og økonomi. Direktør har direkte overordnet ansvar for Storedal kultursenter i tett samarbeid med administrasjonen. Det er utarbeidet et mandat for ledergruppa. Den møtes hver mandag, annenhver mandag til møter, og annenhver mandag til faglige drøftinger. Det legges fortløpende ut referat fra møtene på fellesområdet slik at det er mulig for de ansatte å følge med på ledergruppas arbeid og prioriteringer.

Allmøte

Det ble avholdt allmøte for Østfoldmuseenes ansatte i Wegnerbrakka på Borgarsyssel Museum den 18.3. Allmøtene fylles med like deler informasjon fra administrasjonen, faglig påfyll under regi av fagkoordinatorene og sosialt samvær. 7. - 9. oktober ble allmøtet utvidet i form av en felles studietur til Amsterdam. Flere enn 50 ansatte deltok, og et fyldig faglig program var utarbeidet av en komite utgått av de ansatte. Slike turer er av uvurderlig betydning for museets faglige utvikling og det psykososiale arbeidsmiljøet. 11.12. ble allmøte via intranett testet med godt resultat. Allmøter direktesendt på nett med mulighet for å stille spørsmål og komme med kommentarer live vil være et nyttig supplement til fysiske allmøter fremover.

Østfoldmuseenes HMS-arbeid

Arbeidsmiljøutvalg (AMU) (Egen årsrapport er utarbeidet)

AMU har i 2019 avholdt 3 møter. AMU har behandlet 24 saker. Østfoldmuseenes arbeidsmiljøutvalg består av 4 stemmeberettigede representanter fra hver av partene. Arbeidstakersiden ved James Acher har vært utvalgets leder dette året. Sammensetningen i AMU i 2019 har vært som følger:

Arbeidsgiversiden
Gaute Jacobsen
Hege Hauge Tofte
Steinar Helgesen
Vararepresentanter
Torunn Gudesen
Siri Eriksen Gjems
Arbeidstakersiden
James Ronald Archer
Christine Ellefsen
Siw Hege Nordgård
Vararepresentanter (m/møterett)
Hege-Beate Lindemark
Øvrige representanter
Christin Marie Gulaker (Stamina)

Bedriftshelsetjeneste

Østfoldmuseene har bedriftshelsetjenesteavtale med Stamina. Bistand fra bedriftshelsetjenesten benyttes i henhold til avtalt aktivitetsplan. Bedriftshelsetjenesten deltar i AMU. Egen årsrapport fra bedriftshelsetjenesten er utarbeidet.

Sykefraværsoppfølging og inkluderende arbeid

Østfoldmuseene har som mål å legge arbeidsforholdene til rette slik at ansatte skal kunne fungere optimalt innenfor sine arbeidsområder. Virksomheten følger aktivt opp sykmeldte for at de så raskt som mulig skal komme tilbake i arbeid igjen. Oppmerksomhet på nærvær er viktig. Vi praktiserer løpende kontakt med sykmeldte ansatte under sykefravær, og gjennomfører særskilte dialogmøter med sykmeldte når det er påkrevet. Det gjennomsnittlige sykefraværet i 2019 er 5,0 %, en økning i forhold til året før. Økningen skyldes først og fremst en økning i langtidssykemeldte, som i 2019 utgjorde 7 tilfeller.

Sykefravær ØM	2019	(2018)	(2017)
Korttid	3,0 %	(2,6 %)	(2,3 %)
Langtid (> 8 uker)	2,1 %	(1,2 %)	(2,8 %)
Totalt	5,0 %	(3,8 %)	(5,1 %)

Tillitsvalgtforum

Det er etablert et tillitsvalgtforum bestående av tillitsvalgte fra de organisasjonene som er representerte i Østfoldmuseene. Forumet møtes etter behov for å drøfte relevante spørsmål og sørge for god informasjonsflyt og kunnskapsutveksling i organisasjonen. Det ble avholdt 6 møter i tillitsvalgtforum i 2019. Det skrives referat fra alle møtene som ligger tilgjengelig for alle ansatte på fellesområdet.

Avdelingsvise personalmøter

Avdelingene avholder personalmøter etter vedtatte møteplaner.

Dagligarkiv

Østfoldmuseene har utarbeidet egen arkivplan og arkivnøkkel. Det er innført gode rutiner for oppfølging av arkivarbeidet, fortsatt med en papirbasert løsning. ØM står på venteliste hos MuseumsIT for å bli innlemmet i det elektroniske arkivsystemet 360

10. VEDLEGG

Arrangementer

Utførte arbeider, driftsavdelingen

Kompetansehevende tiltak

Regnskap 2019

Januar

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
26.-27. JAN KL. 11-15	Barnesyssel: Skikkelig slimete slim	Borgarsyssel Museum
27. JAN KL. 14-15	Foredrag: Feldmannsaken 1942-1947: Seierherrens justis	Folkenborg museum
30. JAN KL. 14-16	Omvisning: Åpent magasin	Halden historske Samlinger/ Fredriksten Museum

Februar

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
2.-3. FEB KL. 11-15	Barnesyssel: Fuglemat på alle fat	Borgarsyssel Museum
3. FEB KL. 16	Teater: Rettsaken mot Anders Lindbäck- en forestilling på Kanalmuseet	Haldenvassdragets Kanalmuseum
8. FEB KL. 11-13	Møteplass: Strikk & Prek	Borgarsyssel Museum
9.-10. FEB KL. 11-15	Barnesyssel: Duskedyr	Borgarsyssel Museum
10. FEB KL. 12-15	Aktivitetsdag: Bygg en fuglekasse, - bolighjelp til småfuglene	Moss by- og industrimuseum
13. FEB KL. 19	Kulturkveld på museet. Foredrag: «Spolert, ruinert og oppbrent»	Kystmuseet Hvaler
14. FEB KL. 19	Åpent folkemøte og debatt:Ta pulsen på byutviklingen i Fredrikstad!	Fredrikstad Museum/Tøihuset
14. FEB KL. 16-19	Valentinsdagen på Borgarsyssel	Borgarsyssel Museum
16-24. FEB KL. 12-16	Vinterferie på Fredrikstad Museum Våpenskjoldmaling	Fredrikstad Museum/Tøihuset
18.-24. FEB KL. 11-15	Vinterferie på Borgarsyssel. Verksted, vandringer og god feriestemning	Borgarsyssel Museum
19.-20. FEB KL. 11-14	Vinterferie på Folkenborg Museum. Maskeverksted og maskeradeball	Folkenborg museum

Mars

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
1. MAR KL. 11.30	Fredagsmatiné: Fra verdensutstillinger til PyeongChang 2018, foredrag med Lars Otto Bjørnland	Borgarsyssel Museum
2.–3. MAR KL. 11–15	Barnesyssel: Skikkelig slimete slim	Borgarsyssel Museum
8. MAR KL. 11–13	Møteplass: Strikk & Prek	Borgarsyssel Museum
9.–10. MAR KL. 11–15	Barnesyssel: Pønketroll	Borgarsyssel Museum
13. MAR KL. 19	Kulturkveld på museet: Stenindustrien– en industri med mange fasetter.	Kystmuseet Hvaler
16.–17. MAR KL. 11–15	Barnesyssel: Klutedukker	Borgarsyssel Museum
23.–24. MAR KL. 11–15	Barnesyssel: Sokkedyr og fillebikkjer	Borgarsyssel Museum
25. MAR KL. 16–19	Vaffeldagen på Folkenborg	Folkenborg museum
30.–31. MAR KL. 11–15	Barnesyssel: Fuglekassesnekring	Borgarsyssel Museum

April

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
4. APR KL. 19	Byen Vår: Slepebåtaksjonen «Polar Bear» (utgikk pga sykdom)	Fredrikstad Museum
5. APR KL. 11.30	Fredagsmatiné: Sarpsborgarkitekten Arne Pedersen, foredrag med Svein Jakobsen	Borgarsyssel Museum
6. - 7. APR Kl. 11–15	Barnesyssel: Bunker og button	Borgarsyssel Museum
7. APR Kl. 13	Mozartfestivalen: Konsert med Oslo Stryke-kvartetti ballsalen på Rød Herregård	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
10. APR Kl. 19	Kulturkveld på museet: Pølsefest og foredrag til ære for Erling Johansen	Kystmuseet Hvaler
13. APR Kl. 11–16	Sesongåpning: Fredriksten Museum Åpent lørdager og søndager til 26. mai	Halden historiske Samlinger/ Fredriksten Museum
13.–21. APR Kl. 11–15	Bypåske på Borgarsyssel med vandringer, påskeeggjakt og verksted	Borgarsyssel Museum
14. APR Kl. 12–15	Åpent i Verket 20 og omvisning i Konventionsgården kl.13	Moss by- og inudstrimuseum
15.–17. APR Kl. 11–14	Dramatisert påskekrim på Folkenborg: Løs krimgåtene på museet	Folkenborg museum
18.–22. APR Kl. 12–16	Påske på Fredrikstad Museum med påskeverksted	Fredrikstad Museum/Tøihuset
27.–28. APR Kl. 11–15	Turist i egen by. Barnesyssel: Barnas bokbinderi	Borgarsyssel Museum
27. APR	Turist i egen by: Byvandring på Skjærhalden kl. 10:45 og 11:45 Kulturhistorisk vandring på Rødshue kl. 13.15	Kystmuseet Hvaler

Mai

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
4.-5. MAI KL. 11-15	Barnesyssel: Drageverksted	Borgarsyssel Museum
8. MAI KL. 18-20	Kulturhistorisk vandring: Gunn Hedberg tar oss med til Papper på Vesterøy	Kystmuseet Hvaler
9. MAI KL. 18	Byen Vår: Historisk vandring i Erling Johansens fotspor på Hunnfeltet	Fredrikstad Museum
11.-12. MAI KL. 11-15	Barnesyssel: Vi lager 17. mai-sløyfe	Borgarsyssel Museum
11. MAI KL. 11-16	Turist i egen by: Utstilling i Verket 20 og omvisninger i Konventionsgården	Moss by- og industrimuseum
14. MAI KL. 12-19	Hagedugnad på Rød Herregård. Vi inviterer alle til dugnad og byr på mat	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
18.-19. MAI KL. 11-15	Barnesyssel: Kjepphest	Borgarsyssel Museum
23. MAI KL. 18	Byen vår: Vandring på kultur og naturstien på Elingaard Herregård. Guidet familietur	Fredrikstad Museum
23. MAI KL. 10-12	Ut på tur: Fuglesang og bålkaffe	Haldenvassdragets Kanalmuseum
23. MAI KL. 19-21	Vandremøte med publikum	Folkenborg museum
24. MAI KL. 11-13	Møteplass: Strikk & Prek	Borgarsyssel Museum
25. MAI KL. 11-15	Åpent museum og kanoutleie. Haldenkanalen sesongåpner med «Kanalturen».	Haldenvassdragets Kanalmuseum
25.-26. MAI KL. 11-15	Barnesyssel: Vi lager papirfly	Borgarsyssel Museum
30. MAI KL. 12-15	Åpent i Verket 20 og omvisning i Konventionsgården kl.13	Moss by- og industrimuseum
30. - 31. MAI KL. 11-15	Skolefri på Borgarsyssel	Borgarsyssel Museum

Juni

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
1. JUN KL. 11–15	Barnesyssel: Plant et frø	Borgarsyssel Museum
1. JUN KL. 11–15	Lørdagsåpent museum og kanoutleie	Haldenvassdragets Kanalmuseum
2. JUN KL. 11–16	Smaalensmarken	Borgarsyssel Museum
2. JUN KL. 13	Avduking av den nyrestaurerte lydskulpturen «Ode til lyset» (ble flyttet til 16. juni)	Storedal kultursenter
2. JUN	Sesongåpning på Rød Herregård	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
6. JUN KL. 11–19	Langåpent på Fredriksten Museum i anledning Sveriges nasjonaldag	Halden historiske Samlinger/ Fredriksten Museum
6. JUN KL. 19	Byen vår: Foredrag om sjøfart og hvalfangst i Fredrikstad	Fredrikstad Museum/Tøihuset
8. - 9. JUN KL. 11–15	Barnesyssel: Magiske blomsterkort	Borgarsyssel Museum
8. JUN KL. 12–15	Bygdedag på Kystmuseet	Kystmuseet Hvaler
8. JUN KL. 11–16.30	Lørdagsåpent museum og kanoutleie Kanoslusing med museet	Haldenvassdragets Kanalmuseum
12. JUN KL. 18–20	Kulturhistorisk vandring: Anne-Marit Kolbeinsen tar oss med på tur til Åsebu på Asmaløy	Kystmuseet Hvaler
13. JUN KL. 17–19	Blomstervandring: Lær om plantene ved vassdraget	Haldenvassdragets Kanalmuseum
15. JUN KL. 14	Utstillingsåpning: Dronning av Borg. Ny utstilling i Olavs hall om dronning Astrid Olofsdatter og allianser	Borgarsyssel Museum
15.–16. JUN KL. 11–15	Barnesyssel: Kroneverksted	Borgarsyssel Museum
15. JUN KL. 11–15	Lørdagsåpent museum og kanoutleie	Haldenvassdragets Kanalmuseum
16. JUN KL. 11–19	Familiedag: Bygdedagen i Onsøy	Fredrikstad Museum/Elingaard Herregård
16. JUN KL. 13	Museet til sjøs! Opplev Nye Moss fra sjøsiden	Moss by- og industrimuseum
20. JUN KL. 11–17	Sesongåpning på museet, utstillinger,kanoutleie m.m.	Haldenvassdragets Kanalmuseum
21. JUN KL. 11.30	Fredagsmatiné: Pilegrimsleden i Østfold Arkeolog Silje Haugsten Ellefsen deler sine beste turtips	Borgarsyssel Museum
22. JUN KL. 12–16	Sesongåpning på museet. Barnas gård, museumsstafett og omvisninger	Borgarsyssel Museum
24. JUN KL. 12–16	Sesongåpning på museet. Utstillinger og barneaktiviteter	Fredrikstad Museum/Tøihuset

Juni

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
24.–30. JUN KL. 11–14	Sommerskole, barneaktivitet og åpent museum. Museumsbutikk og kafé	Folkenborg museum
27. JUN KL. 18	KulTURvandring i Rødsparken	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
29.–30. JUN KL. 11–17	Slusefestivalen 29. - 30. juni 2019	Haldenvassdragets Kanalmuseum

Juli

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
SØNDAGER I JULI KL. 12–14	Barneaktivitet og sommeromvisning på museet hver søndag i juli kl. 12.30. Åpen butikk og kafé	Folkenborg museum
14. JUL KL. 12–16	Familiedag: Åpen herregård og teselskap for barn i herregårdshagen	Fredrikstad Museum/ Elingaard Herregård
26. JUL KL. 18	Foredrag: «Migrantruter og murer» ved Kristin Sørsdal	Storedal Kultursenter
26. JUL	Olsok på Borgarsyssel: «Olav og Astrid gifter seg». Historisk bryllup i St. Nikolas kirkeruin	Borgarsyssel Museum
27. JUL	Olsok på Borgarsyssel: Familiedag i byen og på museet	Borgarsyssel Museum
28. JUL KL. 19	Olsok på Borgarsyssel: Alliansekonsert i St. Nikolas kirkeruin	Borgarsyssel Museum
29. JUL KL. 18	Olsokmesse i St. Nikloas kirkeruin	Borgarsyssel Museum

August

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
4. AUG KL. 12–14	Barneaktivitet og sommeromvisning på museet kl. 12.30. Åpen butikk og kafé	Folkenborg museum
5.–11. AUG KL. 11–14	Sommerskole, barneaktivitet og åpent museum. Museumsbutikk og kafé	Folkenborg museum
10. AUG KL. 11–16.30	Lørdagsåpent museum og kanoutleie Kano-slusing med museet kl. 14.30-16.30	Haldenvassdragets Kanalmuseum
14. AUG KL. 8	Mossefossens dag	Moss by- og industrimuseum
17. AUG KL. 11–16.30	Lørdagsåpent museum Kanoslusing med museet kl. 14.30-16.30	Haldenvassdragets Kanalmuseum
18. AUG KL. 18:14–19:05	Foredrag: Christian Frederik 1814 - hva skjedde og hva kunne ha skjedd?	Moss by- og industrimuseum
17. AUG KL. 11–16	Barnas dag på Borgarsyssel	Borgarsyssel Museum
21. AUG KL. 18–20	Kulturhistorisk vandring: Gunn Hedberg tar oss med på tur fra Spjærøy kirke til Sydengen på Spjærøy	Kystmuseet Hvaler
25. AUG KL. 12–14	Guidet sykkeltur på gamle tomter (Ny tittel på arrangementet ble: Historietråkk: Fra Moss til Rygge på to hjul!)	Moss by- og industrimuseum
23.–25. AUG	Ridderdagene: Aktivitetshelg for barn og unge med familier	Storedal Kultursenter
29. AUG KL. 19	Byen vår: Foredrag om arbeiderhistorie i Østfold	Fredrikstad Museum/Tøihuset

September

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
1. SEP KL. 11–15	Familiedag: Barn og dyr	Folkenborg museum
8. SEP KL. 12–16	Familiedag: Barnas Kongsten	Fredrikstad Museum/Kongsten Fort
11. SEP KL. 18–20	Kulturhistorisk vandring: Johan Westgaard tar oss med på tur til Saltvik på Kirkøy (utgikk. Men det ble vandring den 11.sept, men den het: Kulturhistorisk vandring på Skjærhalden (Kystmuseet Hvaler)	Kystmuseet Hvaler
11.SEP KL.18–20	Industrivandring på Høyda	Moss by- og industrimuseum
20. SEP KL. 11–13	Møteplass: Strikk & Prek	Borgarsyssel Museum
20.–22. SEP	Strikkefestivalen i Gamlebyen: Foredrag og utstillinger	Fredrikstad Museum/Tøihuset
22. SEP KL. 12–14	Ut på tur: En opplevelse i skogen	Haldenvassdragets Kanalmuseum
26.SEP KL.09–16	Høstdugnad i hagen på Rød herregård	Halden historiske Samlinger

Oktober

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
28. SEP–6. OKT KL. 11–15	Ferieaktivitet: Høstferie på Borgarsyssel	Borgarsyssel Museum
28. SEP–6. OKT KL. 12–16	Ferieaktivitet: Høstferie på Fredrikstad Museum	Fredrikstad Museum/Tøihuset
28. SEP–6. OKT KL. 11–16	Ferieaktivitet: Høstferie på Fredriksten Museum	Halden historiske Samlinger/ Fredriksten Museum
30. SEP–2. OKT KL. 11–14	Ferieaktivitet: Potetferie på Folkenborg	Folkenborg museum
11. OKT KL. 11.30	Fredagsmatiné: Sarpsborg – byen og mennes-kene gjennom Jarl Morten Andersens linse	Borgarsyssel Museum
12.–13. OKT KL. 11–15	Barnesyssel: Halloweenverksted	Borgarsyssel Museum
12. OKT KL. 9–16	Seminar: Vikingtid! I Gjellestadskipets kjøl-vann. Kun forhåndssalg tom. 30. september	Halden historiske Samlinger/ Fredrikshalds Teater
16. OKT KL. 19	Foredrag: Kulturkveld på museet: Barneoppdragelse, sunnhet og seksualitet på 1800-tallet	Kystmuseet Hvaler
17. OKT KL. 19	Foredrag og boklansering: Byen Vår – Jens Munk og jakten på Nordvestpassasjen	Fredrikstad Museum/Tøihuset
18. OKT KL. 11–13	Møteplass: Strikk & Prek	Borgarsyssel Museum
19.–20. OKT KL. 11–15	Barnesyssel: Halloweenverksted	Borgarsyssel Museum
23. OKT KL. 19	Foredrag: Kulturkveld på museet: 40 år i lokalhistoriens tjeneste	Kystmuseet Hvaler/ Kornmagasinet på Skjærhalden
24. OKT KL. 18–21	Foredrag/samtale: Museum før og nå – Folkenborg i fremtiden	Folkenborg museum
24. OKT KL. 18	Barnevandring: Heksene på Borgarsyssel	Borgarsyssel Museum
26.–27.OKT KL. 11–15	Barnesyssel: Halloweenverksted	Borgarsyssel Museum
26. OKT KL. 13	Boklansering: Istidskrepsen Ørjan	Haldenvassdragets Kanalmuseum
30. OKT KL. 18	Kulturhistorisk vandring: Kirkegårdsvandring i mørket	Kystmuseet Hvaler/ Hvaler kirke
31. OKT KL. 18–19.30	Aktivitetstilbud: Spøkelsesjakt på Folkenborg	Folkenborg museum

November

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
2.-3. NOV KL. 11-15	Barnesyssel: Eventyr og bokmerker	Borgarsyssel Museum
6. NOV KL. 19	Vandring: Fra dikt til dikt – fra hus til hus	Borgarsyssel Museum
7. NOV KL. 19	Foredrag : «Dronninger i vikingtid og middelalder»	Borgarsyssel Museum
9.-10. NOV KL. 11-15	Barnesyssel: Eventyr og bokmerker	Borgarsyssel Museum
13. NOV KL. 19	Foredrag: Vad-fiske	Kystmuseet Hvaler
15.-17. NOV KL. 11-15	Barnesyssel: Eventyr og bokmerker	Borgarsyssel Museum
22. NOV KL. 11.30	Fredagsmatiné: Hvorfor får vi ikke sprit på Rema? 100 år siden brennevinsavstemningen i 1919	Borgarsyssel Museum
22.-24. NOV FRE KL. 16-20 LØR-SØN KL. 11-18	Julearrangement: Jul på Fredriksten Museum	Halden historiske Samlinger/ Fredriksten Museum
23.-24. NOV KL. 11-15	Barnesyssel: Eventyr og bokmerker	Borgarsyssel Museum
30. NOV KL. 12-16	Julearrangement: Jul på Folkenborg	Folkenborg museum
30. NOV-15. DES KL. 12-16	Åpen utstilling: Kom og se Fredrikstad Pepperkakeby2019	Fredrikstad Museum/Tøihuset

Desember

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
1. DES KL. 11-16	Julearrangement: Jul på Borgarsyssel	Borgarsyssel Museum
1. DES KL. 11-15	Julearrangement: Julemesse på Ørje Brug	Haldenvassdragets Kanalmuseum/ Smia
6.-7. DES KL. 11-13	Møteplass: Strikk & Prek julespesial	Borgarsyssel Museum
7. DES KL. 12-15	Julearrangement: Julemarked på Kystmuseet	Kystmuseet Hvaler
7.-8. DES KL. 11-15	Barnesyssel: Marsipangrisslakt	Borgarsyssel Museum
8. DES KL. 12-16	Julearrangement: Jul på Herregården	Fredrikstad Museum/ Elingaard Herregård
14.-15. DES KL. 11-15	Barnesyssel: Marsipangrisslakt	Borgarsyssel Museum

Driftsavdelingen - utførte arbeider 2019

Tabellen nedenfor viser en grov stikkordsmessig oppstilling av planlagt bygningsvedlikehold og bestillingsoppdrag som er utført i 2019. **Vaktmestertjenester, sikkerhetsarbeid** og andre **forefallende oppgaver** er ikke tatt med i denne oppstillingen. Vaktmesterressursene (1,4 årsverk) er fordelt med følgende stillingsprosenter: Borgarsyssel Museum 20 %, Fredrikstad Museum 20 %, Trollull Fellesmagasin 20 %, Folkenborg Museum 20 %, Halden historiske Samlinger 60 %.

Borgarsyssel Museum

VOLLGATA. 12
Omlegging av tak. Nye takrenner.
VOLLGATA 12, UTHUS
Innvendig renovering, Ny kledning tak og vegger, nytt gulv og bjelkelag. Produsert ny innredning.
VOLLGATA 8
Innlagt strøm.
ADMINISTRASJONSBYGG
Bygd cellekontorer.
AARSLANDSSTUA
Restaurert yttervegg og vinduer, nord. Nye takrenner. Skiftet råte-befengt bjelkelag.
AARSLANDSSTUA, UTHUS
Bygd innvendig lettvegg.
ANNET
Skiftet del av gjerde inkl. gjerdestolper.
Rep av bunkersdør, samt port til museet

Samlingsforvaltning

NYE VEVERI
Lagt epoxy-belegg 1. etg.
Revet gammelt el. anlegg i kjeller og sprøytemalt tak. Installert nytt el. anlegg.
Installert brannalarm i bygget.
TROLLULL
Epoxy-malt verkstedgulv.
ANNET
En hel rekke ulike bestillingsopp-drag knyttet til felles-prosjektene.

Folkenborg museum

SMIA
Restaurert skadet tak.
GUTUSTUA
Nye takrenner og nedløp.

Kystmuseet Hvaler

LÅVEBYGG
Bygd 3 innvendige vegger til utstilling.

Fredrikstad Museum

ELINGAARD HERREGÅRD
Div. arbeider øst- og vestfløy: Restaurert og malt vinduer. (28). Reparert diverse skader i kledning og vannbord samt maling av veggene.
Lagd ny brystning til innervegg i stue. Gulvprosjekt havestue.

Halden historiske Samlinger

ØSTRE KURTINE:
Innbygd maleri av Karl 12 med pleksiglass.
ØVRE MAGASIN
Bygd innvendig kjørerampe og utendørs lasterampe.
RØD HERREGÅRD
Utvendig maling av vognremisse. Skiftet skadet kledning og bære-konstruksjon.
BERG BYGDETUN
Diverse bygnings-arbeider; fjøs, stabbur og hovedhus. Arrondering av terreng.
ANNET
Produsert våpen-kasser.

Haldenvassdragets kanalmuseum

HVILEBRAKKE
Diverse snekkerarbeid

Moss by- og industrimuseum

MØLLEBYEN
Bygd vegger til utstilling.
Div. bestillingsoppdrag.

Forumdeltakelser 2019

Nasjonale museumsnettverk	Når
Nasjonalt museumsnettverk for fiskerihistorie og kystkultur	23 - 24. januar 2019
Forskning i nettverk for arbeiderkultur og arbeidshistorie	2. april og 28. mai 2019
Fotonettverksmøte, Horten	8. - 9. april 2019
Herregårdsnettverk - Hafslund	4. -5. mai 2019
Nordisk Slots- og Herregårdssymposium 2019 / Danmark	15. - 17. august 2019
Herregårdsnettverket	21. - 22. oktober 2019
Nettverk for industri og teknologihistorie , SIKA, NVE mfl	25. - 26. november 2019

Seminarer, kurs etc. av Forumpotten	Når
Kultur over grenser 2019	23. - 24. januar 2019
Lederseminar Virke	11. - 12. februar 2019
Seminar, Magasiner i et ressurs- og klima perspektiv	6. - 7. mars 2019
Konferanse Bryssel	13. til 15. mars 2019
Nordisk nettverk for historiske teatre	18. - 19. mars 2019
Polyteknisk Forening	23. mars 2019
Riksarkivet, informasjonsmøte om Digitalarkivet	23. mars 2019
Konferanse Skottland	24. - 27. mars 2019
Kathrine Pabstseminar	25. mars 2019
Arbeidsdager med kildesøk på Riksarkivet	1. - 5. april 2019
Riksarkivet søk i branntakster	2. april 2019
Nasjonale Museumsmøtet	2. - 4. april 2019
Årskonferanse for næringslivet i Indre Østfold	8. april 2019
Visma lønn	8. april 2019
Det 8. norske arkivmøtet	9. april 2019
Brukerseminar, KulturIT	9. april 2019
Museernas vårmöte – Älskade museum	9. - 11. april 2019
Deltakelse Glommastafetten 2019	11. mai 2019
Opplæring sommerverter i ØM	uke 21/22 2019
Museum Next, London	3. - 5. juni 2019
Virkes tariffkonferanse	4. juni 2019
Antikvarisk rehabilitering- Hvordan rehabiliterer vi eldre bygg i 2019 - i regi av WSP	5. juni 2019
Møte fylkeskoordinerende ledd Ålesund, regi Arkivverket	5. - 6. juni 2019
Fagseminar om Opphavsrett, Åndsverkloven og GDPR	13. juni 2019
MUSE620	høst 2019
Kulturrådets årskonferanse 2019	22. oktober 2019
Ekulturseminar i regi av KulturIT	23. - 25. oktober 2019
Mellom børs og katedral	29. til 30. oktober 2019
Kulturrådets oppfølgingssamling forskningsprosjekter i nettverkene	18. - 19. november 2019
1719-konferansen	10. - 12. desember 2019

Nettverk utenom nettverkspott	Når
Virke, direktørnettverk	
Virke, økad.nettverk	6. - 8. mai 2019 29. oktober 2019
Virke, reiselivsnettverk	28. - 31. august 2019

Tiltak dekket utenom pott	Når
«Klynga» Folkenborg/Borgarsyssel vil på vårparten 2019 dra på studietur til Danmark for å besøke Det grønne Museu+B2:C12m, Frilandsmuseet i Kongens Lyngby mm.	vår 2019
Kulturrådets oppfølgingen av de tre museumsprogrammer (forskning, samfunnsrolle og digitalisering)	29. - 30. januar 2019
Herregårdsnettverket - Hafslund	4. - 5. mars 2019
Forskerforbundet inviterer til grunnopplæringskurs i lov- og avtaleverk for tillitsvalgte og styremedlemmer i privat og kommunal sektor på Losby Gods.	21. - 22. mars 2019
Statistikk og rapportering Kulturrådet	
Det visuelle kunstfeltet Momentum Det nye Viken	13. juni 2019
Forskerforbundet Kurs Stressmestring i tillitsvalgtrollen	22. - 23. august 2019
Oslo Hospital og hospitalsliv på 1600- og 1700-tallet	29. august 2019
NIKU for å få nærmere detaljer om arbeidet de gjør med Narvestad-tapetet, og for å dokumentere	29. august 2019
Akershus bygningsvernsenter, kompetanseheving for håndverkere som arbeider med verneverdig bebyggelse.	29. til 31. august: Stilhistorie og teknologi 19. til 21. september: Bygningsanalyse 14. til 16. november: Bindingsverk
Folk, jord og mat – fagseminar Folkenborg	6. september 2019

Årsrapport for 2019

Årsberetning

Årsregnskap
- Resultatregnskap
- Balanse
- Kontantstrømoppstilling
- Noter

Revisjonsberetning

Årsberetning 2019

Østfoldmuseene
Org.nr. 994963910

Virksomhetens art og hvordan den drives

Østfoldmuseene er et konsolidert museum for Borgarsyssel Museum, Fredrikstad Museum, Folkenborg museum, Halden historiske Samlinger, Haldenvassdragets Kanalmuseum, Kystmuseet Hvaler, Moss by- og industrimuseum, Storedal kultursenter og Museumstjenesten/Østfold fylkes billedarkiv.

Østfoldmuseene (ØM) er en stiftelse med følgende formål:
Østfoldmuseenes primære oppgave er å virke som en drifts-, plan og utviklingsorganisasjon for de forannevnte museer. Østfoldmuseene skal utvikle en sterk og allsidig faginstitusjon som ut fra en samlet plan skal samordne innsamling, dokumentasjon, forskning og formidling av kultur- og naturhistorie i Østfold. Stiftelsen skal arbeide i overensstemmelse med ICOM's museumsetiske regelverk.

Østfoldmuseene skal legge til rette for frivillig deltakelse i det museale arbeidet, og fremme samarbeid mellom frivillige krefter og museets medarbeidere. Østfoldmuseene skal arbeide for at museene i Østfold får et godt faglig og vitenskapelig fundament og gode bevaringsforhold for samlingene. Samlingene skal være tilrettelagt slik at et bredt publikum er sikret adgang. Østfoldmuseene skal yte faglig bistand til og videreutvikle samarbeidet med de mindre museene i Østfold som ikke er en del av stiftelsen.

Østfoldmuseene skal bidra til å delta i utvikling av nasjonale og internasjonale museumsnettverk.

Styrets virksomhet

Styret har i 2019 avholdt 8 styremøter og behandlet 41 saker.

Fortsatt drift

Forutsetningen om fortsatt drift er til stede og årsregnskapet for 2019 er satt opp under denne forutsetningen.

Stiftelsens egenkapital

Egenkapital ved utgang av året var 52,1 mill NOK, en økning på 0,1 mill NOK i forhold til egenkapital per 31.12.2018.

Arbeidsmiljø og personalet

I henhold til gjeldende lover og forskrifter fører selskapet oversikt over totalt sykefravær blant selskapets ansatte. Totalt sykefravær utgjorde i 2019 5,0 % mot 3,8 % i 2018, derav 7 langtidssykemeldte. Langtidsfraværet har ikke sammenheng med arbeidsmiljøet ved stiftelsen.

Det har ikke vært registrert noen arbeidsulykke eller arbeidsuhell i 2019.

Per 31.12.19 var det ansatt i faste stillinger 19 menn (17,2 årsverk) og 40 kvinner (33,9 årsverk), totalt 59 i faste stillinger (51,1 årsverk). Det har vært tilknyttet 2 lærlinger i tømrerfag gjennom året tilsvarende 2 årsverk, begge menn. I tillegg i midlertidige stillinger 27 menn (2,4 årsverk) og 36 kvinner (4,3 årsverk), totalt 63 i midlertidige stillinger (6,7 årsverk). Av dette er de fleste sesongansatte som museumsverter ved avdelingene.

Styret besto av 2 menn og 6 kvinner. Både styret og ledelse er bevisst på de samfunnsmessige forventninger til tiltak for å fremme likestilling i virksomheten og styret. Østfoldmuseene har en uttalt politikk om å øke mangfold og ikke forskjellsbehandle usaklig eller diskriminere.

Ytre miljø

Det er ingen forhold ved virksomheten og dens innsatsfaktorer og produkter som kan medføre en negativ påvirkning på det ytre miljø.

Årsresultat og disponering

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter fyllestgjørende informasjon om driften i løpet av året og om stillingen ved årsskiftet.

Stiftelsen hadde i 2019 et bokført årsresultat på kr 107.096 mot budsjettert kr 200.000.

Overført til egenkapital

Etter føring av årets overskudd, kr 107.096, er stiftelsens egenkapital nå kr 52.113.287 inkl. bundet stiftelseskapital på kr 100.000 og annen innskutt egenkapital kr 50.409.585.

Sarpsborg, den 25. februar 2020

Wenche Olsen Styreleder	Gunnel Edfeldt Styrets nestleder	Sissel Margrethe Utne Styremedlem	Kari Werborg Kjærheim Styremedlem
Hanne Egenæss Wiig Styremedlem	Sigmund Karlsen Styremedlem	Hege-Beate Lindemark Styremedlem	Morten Bjerknes Styremedlem

Østfoldmuseene

Resultatregnskap

	Note	2019	2018
Driftsinntekter			
Salgsinntekt	2	67 016 783	66 118 745
Annen driftsinntekt	2	2 739 039	2 477 467
Sum driftsinntekter		69 755 822	68 596 212
Driftskostnader			
Varekostnad		2 134 599	3 082 794
Lønnskostnad	5	41 394 113	39 538 345
Avskrivning	4	2 993 537	2 946 816
Nedskrivning	4	261 148	0
Annen driftskostnad	5	22 684 504	22 691 465
Sum driftskostnader		69 467 901	68 259 420
Driftsresultat		287 921	336 792
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen finansinntekt		309 179	252 763
Annen finanskostnad		490 004	511 972
Netto finansposter		-180 825	-259 209
Årsresultat		**107 096**	**77 583**
Overføringer og disponeringer			
Overføringer annen egenkapital	10	107 096	77 583

Østfoldmuseene

Balanse pr. 31. desember

	Note	2019	2018
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	67 128 261	63 329 634
Maskiner og anlegg	4	939 522	1 136 904
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner ol	4	10 852 036	11 554 199
Sum varige driftsmidler		78 919 819	76 020 737
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler		455 000	255 000
Andre fordringer		1 811 095	1 647 102
Sum finansielle anleggsmidler		2 266 095	1 902 102
Sum anleggsmidler		81 185 914	77 922 839
Omløpsmidler			
Varer	7	1 442 276	1 445 089
Fordringer			
Kundefordringer		709 177	655 906
Andre fordringer		1 867 042	2 783 787
Sum fordringer		2 576 219	3 439 693
Bankinnskudd, kontanter og lignende	3	15 645 967	18 962 410
Sum omløpsmidler		19 664 462	23 847 192
Sum eiendeler		100 850 376	101 770 031

Østfoldmuseene

Balanse pr. 31. desember

	Note	2019	2018
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Annen innskutt egenkapital	10	50 509 584	50 509 584
Sum innskutt egenkapital		50 509 584	50 509 584
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	10	1 603 703	1 496 607
Sum opptjent egenkapital		1 603 703	1 496 607
Sum egenkapital		52 113 287	52 006 191
Gjeld			
Avsetninger for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	6	14 330 035	14 329 889
Sum avsetning for forpliktelser		14 330 035	14 329 889
Annen langsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner	9	12 337 549	13 264 660
Sum annen langsiktig gjeld		12 337 549	13 264 660
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		3 200 787	3 914 369
Skyldige offentlige avgifter	3	3 214 544	3 129 618
Annen kortsiktig gjeld	8	15 654 174	15 125 304
Sum kortsiktig gjeld		22 069 505	22 169 291
Sum gjeld		48 737 089	49 763 840
Sum egenkapital og gjeld		100 850 376	101 770 031

31. desember 2019
Sarpsborg, 25. februar 2020

Wenche Olsen Styreleder	Gunnel Edfeldt Nestleder	Sissel Margrethe Utne Styremedlem	Karl Werborg Kjærheim Styremedlem
Hanne Rigmor Egenæss Wiig Styremedlem	Sigmund Karlsen Styremedlem	Hege-Beate Lindemark Styremedlem	Morten Bjerknes Styremedlem

Østfoldmuseene

Kontantstrømoppstilling 01.01-31.12

	Note	2019	2018
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Resultat før skattekostnad		107 096	77 583
Ordinære avskrivninger		2 993 537	2 946 816
Nedskrivning anleggsmidler		261 148	0
Endring i varelager		2 812	-311 375
Endring i kundefordringer		-53 271	-260 167
Endring i leverandørgjeld		-713 582	1 305 986
Forskjeller i pensjonsmidler/-forpliktelser		146	330 073
Endring i andre tidsavgrensningsposter		1 366 549	4 440 538
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		3 964 435	8 529 454
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		-6 153 766	-1 317 224
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak		-200 000	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-6 353 766	-1 317 224
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld		-927 111	-915 070
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-927 111	-915 070
Netto endring i likvider i året		-3 316 442	6 297 160
Kontanter og bankinnskudd per 01.01		18 962 410	12 665 250
Kontanter og bankinnskudd per. 31.12		15 645 968	18 962 410

Østfoldmuseene

Noter til regnskapet for 2019

Note 1 - Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

Salgsinntekter
Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen. Andelen av salgsinntekter som knytter seg til fremtidige serviceytelser balanseføres som uopptjent inntekt ved salget, og inntektsføres deretter i takt med levering av ytelsene.

Tilskudd
Inntekt fra tilskudd resultatføres i den perioden da aktivitetene som inntektene er forutsatt å finansiere er utført, det vil si i den perioden kostnadene påløper. Den andelen av inntekt fra tilskudd og tilsvarende som benyttes til anskaffelse av varige driftsmidler som balanseføres, inntektsføres ikke på anskaffelsestidspunktet, men avsettes i balansen.

I takt med kostnadsføringen av avskrivninger av varige driftsmidler inntektsføres et tilsvarende beløp fra avsetningen i balansen. Periodens inntektsføring fra avsetningen resultatføres som inntekt fra tilskudd. Dette medfører at kostnadsførte avskrivninger på tilskuddsfinansierte driftsmidler inngår i virksomhetens driftskostnader uten å få resultateffekt.

Klassifisering og vurdering av balanseposter
Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Fordringer
Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Varige driftsmidler
Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets forventede økonomiske levetid. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen vil generere.

Østfoldmuseene

Noter til regnskapet for 2019

Pensjoner
Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening basert på forventet sluttlønn. Beregningen er basert på en rekke forutsetninger herunder diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuarmessige forutsetninger om dødelighet og frivillig avgang. Pensjonsmidler er vurdert til virkelig verdi og fratrukket i netto pensjonsforpliktelser i balansen. Endringer i forpliktelsen som skyldes endringer i pensjonsplaner fordeles over antatt gjenværende opptjeningstid. Endringer i forpliktelsen og pensjonsmidlene som skyldes endringer i og avvik i beregningsforutsetningene (estimatendringer) fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid hvis avvikene ved årets begynnelse overstiger 10 % av det største av brutto pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Kontantstrømoppstilling
Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

Bruk av estimater
Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelsen av årsregnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

Note 2 - Salgsinntekter og offentlige tilskudd

Offentlige tilskudd, ordinære	**2019**	**2018**
Driftstilskudd fra Kulturdep	30 800 004	29 160 000
Driftstilskudd fra Østfold Fylkeskommune (ØFK)	17 532 097	17 307 105
Driftstilskudd Sarpsborg kommune	1 974 000	1 934 000
Driftstilskudd Eidsberg kommune	425 000	425 000
Driftstilskudd Moss kommune	6 256 864	6 090 295
Driftstilskudd Hvaler kommune	263 000	258 000
Driftstilskudd Fredrikstad kommune	2 700 000	3 100 000
Driftstilskudd Halden kommune	310 300	302 500
Driftstilskudd Marker kommune	171 500	162 000
Sum offentlige tilskudd	60 432 765	58 738 900

Offentlige tilskudd, prosjektrelaterte	**2019**	**2018**
Offentlige tilskudd, prosjektrelatert	999 086	5 149 111

Gaveforsterkning	**2019**	**2018**
Gaveforsterkning Kulturdep, Stat	25 000	360 500

Østfoldmuseene har også inntekter fra billettsalg sesong og arrangementer, samt fra butikk og kafevirksomhet, totalt for 2019 kr 2,339 millioner.

Annen driftsinntekter på kr 2,739 millioner er i all hovedsak relatert til leieinntekter.

Østfoldmuseene

Noter til regnskapet for 2019

Note 3 - Bankinnskudd

Bundne skattetrekksmidler utgjør	1 303 948

Note 4 - Varige driftsmidler

	Driftsløsøre	Maskiner, transportmidler	Bygg / Tomt	Samlinger	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	7 460 082	4 831 955	75 806 493	11 936 820	100 035 350
Avgang driftsmidler	0	0	-5 593 139	0	-5 593 139
Årets tilganger	279 019	157 984	11 082 190	227 712	11 746 905
Anskaffelseskost 31.12.	7 739 101	4 989 939	81 295 544	12 164 532	106 189 116
Akk.avskrivning 31.12.	-6 321 521	-3 877 284	-14 137 412	-2 671 936	-27 008 153
Akk.nedskr. 31.12.	-51 281	0	-29 867	-180 000	-261 148
Balanseført pr. 31.12.	1 366 299	1 112 655	67 128 265	9 312 596	78 919 815
Årets avskrivninger	-651 340	-228 769	-1 660 553	-452 877	-2 993 539
Årets nedskrivninger	-51 281	0	-29 867	-180 000	-261 148

Det opereres med forskjellige avskrivningstider avhengig av avskrivningsgruppe og innenfor hver gruppe slik:

- Inventar	3-10 år
- Maskiner	5-20 år
- Biler og andre transportmidler	5-10 år avhengig av objekt
- Bygg	5-40 år
- Tomter	Tomter avskrives ikke
- Samlinger	8-15 år (museale samlinger avskrives ikke)
- Anlegg under utførelse	Objekter som ikke er ferdigstilt og avskrives ikke

Mottatte prosjekttilskudd blir avsatt som gjeld i regnskapet. Kostnader tilknyttet prosjekter blir balanseført som eiendel på anlegg under utførelse i balansen. Når prosjektet ferdigstilles blir dette bokført netto, og evt. overforbruk blir aktivert i balansen.

Østfoldmuseene

Noter til regnskapet for 2019

Note 5 - Lønnskostnader, antall ansatte, lån til ansatte og godtgjørelse til revisor

Lønnskostnader

	2019	2018
Lønninger	32 132 735	30 537 768
Arbeidsgiveravgift	4 621 531	4 408 799
Pensjonskostnader	4 701 738	4 599 418
Andre ytelser	-61 891	-7 640
Sum	41 394 113	39 538 345

Antall sysselsatte gjennom året er 124 som representerer 59,8 årsverk.

Ytelser til ledende personer

	Daglig leder	Styret
Lønn	917 345	213 334
Pensjonsutgifter	18 348	0
Annen godtgjørelse	16 485	0

Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne loven.

Lån og sikkerhetsstillelse til ledende ansatte, tillitsvalgte og aksjeeiere mv.

Det er ikke lån eller sikkerhetsstillelse til fordel for daglig leder, leder av styret, styrerepresentanter eller ansatte.

Godtgjørelse til revisor er fordelt på følgende:

Revisjon	68 250
Andre tjenester	19 550

Merverdiavgift er ikke inkludert i revisjonshonoraret.

Note 6 - Pensjoner

Føring av pensjonsforpliktelser skjer i henhold til Norsk Regnskapsstandard 6 og dette regnskapsprinsippet er benyttet etter omleggingen til føring som øvrige selskap fra 2012.

ØM har sine pensjonsordninger i KLP og disse sikrer tjenestepensjon for de ansatte som omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon. Pensjonene samordnes med utbetalinger fra folketrygden.

Østfoldmuseene

Noter til regnskapet for 2019

Medlemsstatus	2019	2018
Antall aktive	113	84
Antall oppsatte	87	98
Antall pensjoner	51	50
Gj.snitts pensjongr., aktive	264 601	326 606
Gj.snitts alder, aktive	42	46
Gj.snitts tjenestetid aktive	8	9
Forutsetninger		
Diskonteringsrente	2,30 %	2,60 %
Lønnsvekst	2,25 %	2,75 %
G-regulering	2,00 %	2,50 %
Pensjonsregulering	1,24 %	1,73 %
Forventet avkastning	3,80 %	4,30 %
Arb.g.avg. sats	14,10 %	14,10 %
Amortiseringstid	15 år	15 år
Pensjonskostnader inkl. aga		
Nåverdi av årets opptjening	5 384 146	5 225 688
Rentekostnad	2 194 540	1 983 907
Brutto pensjonskostnad	7 578 686	7 209 595
Forventet avkastning	-2 726 768	-2 479 339
Administrasjonskostnad/rentegaranti	206 082	250 632
Netto pensjonskostnad inkl. adm. kost	5 058 000	4 980 888
Aga netto pensjonskostnad inkl. adm.kost	713 178	702 305
Resultatført aktuarielt tap(gevinst)	0	3 118
Resultatført pensjonskostnad	5 771 178	5 686 311
Pensjonsforpliktelse		
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	82 153 067	83 806 451
Pensjonsmidler	69 472 981	62 224 996
Netto forpliktelse før AGA	12 680 086	21 581 455
Arbeidsgiveravgift	1 787 892	3 042 985
Netto forpliktelse inkl. AGA	14 467 978	24 624 440
Ikke resultatført aktuarielt gevinst(tap) ekskl. aga	-120 895	-9 022 392
Ikke resultatført aktuarielt gevinst(tap) aga	-17 048	-1 272 159
Balanseført nto forpl./(midler) etter aga	14 330 035	14 329 889
Herav balanseført aga	1 770 844	1 770 826
Avstemming		
Balanseført netto forpliktelse/(midler) UB ifjor	14 329 889	13 999 816
Resultatført pensjonskostnad inkl. aga og adm.kost	5 771 178	5 686 311
AGA innbetalt premie/tilskudd	-713 160	-661 902
Innbetalt premie/tilskudd inkl. adm	-5 057 872	-4 694 337
Balanseført netto forpliktelse/(midler) UB i år	14 330 035	14 329 888

Østfoldmuseene

Noter til regnskapet for 2019

Note 7 - Varer

	2019	2018
Innkjøpte varer til eget bruk	29 303	29 303
Ferdige egentilvirkede varer	530 601	595 333
Innkjøpte varer for videresalg	882 372	820 453
Sum	1 442 276	1 445 089

Note 8 - Overførte bevilgninger, avsetninger mm.

Per 31.12.2019 er det i regnskapet avsatte bevilgninger, gaver, tilskudd mm på til sammen kr 11 711 631 som er bevilget til øremerkede formål til bruk i senere år.

Note 9 - Gjeld til kredittinstitusjoner

Etter refinansiering av sine lån i 2014 har Østfoldmuseene pr. 31.12.2019 ekstern langsiktig lånefinansiering kun i KLP.

Samlet langsiktig gjeld pr. 31.12.2019 utgjør kr 12 337 549.

Pantstillelse er gitt av eierstiftelsene som formelle eiere av bygninger, jf. inngåtte forvaltningsavtaler. Garanti ved simpel kausjon fra Østfold Fylkeskommune for lån i KLP.

Note 10 - Egenkapital

	31.12.2018	Årsresultat	31.12.2019
Annen Egenkapital	1 496 607	107 096	1 603 703
Felles stiftelseskapital	100 000	0	100 000
Samlet innskutt egenkapital	50 409 585	0	50 409 585
Egenkapital 31.12.	52 006 192	107 096	52 113 288

Building a better working world

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Nygata 4, NO-1607 Fredrikstad
Postboks 257, NO-1601 Fredrikstad

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00
Fax:
www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til styret i Østfoldmuseene

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Østfoldmuseene som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av stiftelsens finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av stiftelsen i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i stiftelsens årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til stiftelsens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle stiftelsen eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

Building a better working world

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av stiftelsens interne kontroll;
- vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om stiftelsens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av stiftelsens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Konklusjon om forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000, mener vi stiftelsen er forvaltet i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Fredrikstad, 26. februar 2020
ERNST & YOUNG AS

Revisjonsberetningen er signert elektronisk

Rolf Kristian Skramrud Arnesen
statsautorisert revisor

A member firm of Ernst & Young Global Limited

ØSTFOLD MUSEENE

www.ostfoldmuseene.no